

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

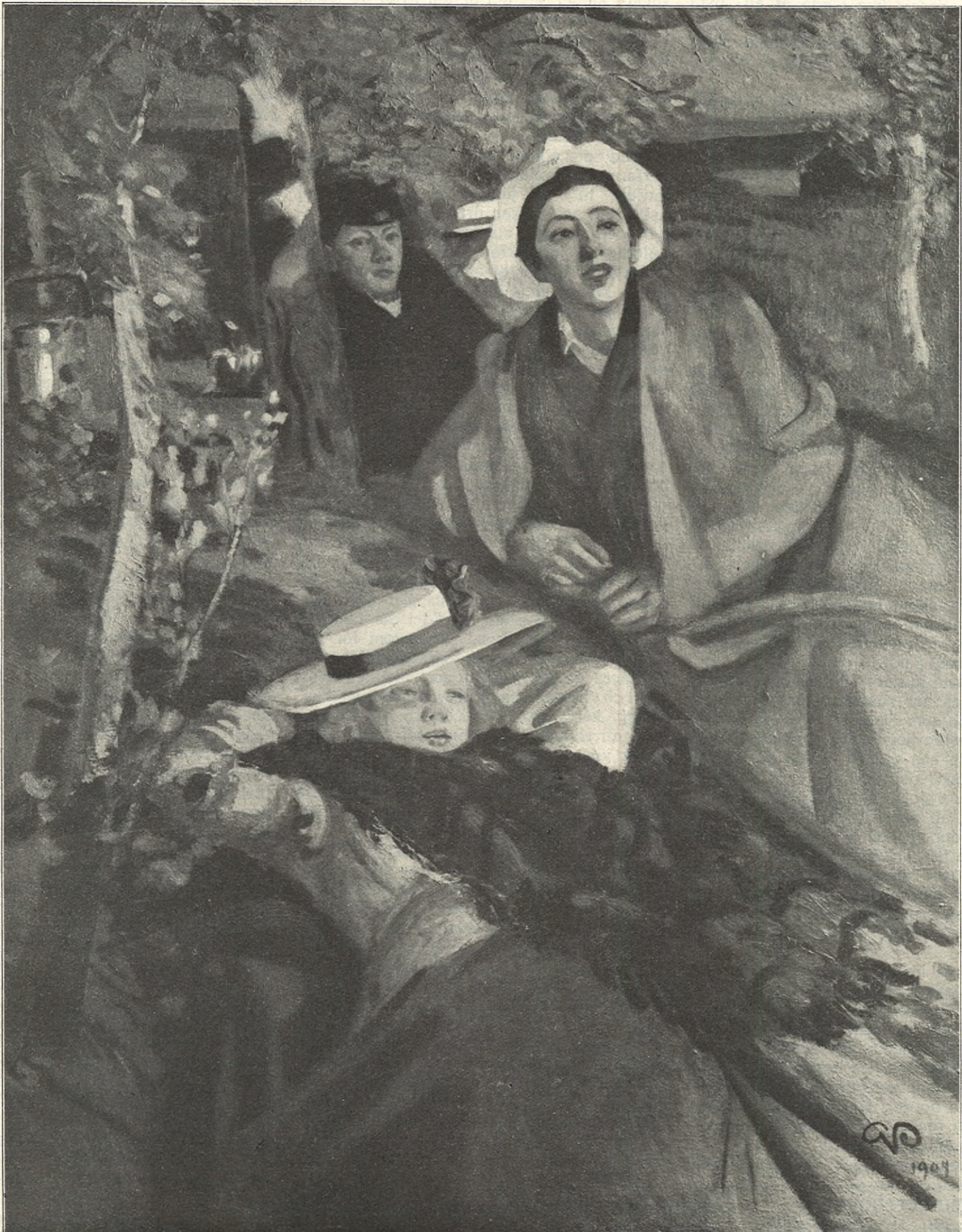
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 25 JUNI 1916.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

EFTER MIDSOMMARVAKAN. Efter en oljemålning af Georg Pauli.

Den moderna husmodern och hennes praktiska uppgifter.

För Idun af GERTRUD och PETER NORDEN.

III.

Husmoder och tjänare.

EGENDOMLIGT NOG TALAS DET ALLtid om "jungfrufrågan", som om den vore ett nytt problem, medan sanningen i stället är den, att den hör till de "eviga" frågorna, på hvilka ingen rationell och alla parter tillfredsställande lösning tycks finnas. Greklands och Roms slafvar voro icke mindre ett "problem" för sitt husbondefolk än negerlafvarne i de amerikanska sydstaterna. Och våra mormödrar voro precis lika glada åt att "byta jungfru" som vi själfva äro. Att de vanligen mindre ofta än vi voro utsatta för detta slags sinnesrörelse gjorde den blott så mycket mera djupgående.

Var det manne lättare för våra mormödrar att uppfostra sina tjänare till lydnad, ordningssinne, sparsamhet, ärlighet och godt uppförande? Våra dagars husmoder tycks luta åt den åsikten. Hon anser, att tjänareklassen håller på att urarta, men är det icke i stället husmoderklassen, som urartat? Enligt min mening skulle man mycket väl kunna säga: "På deras tjänare skall man känna dem."

Vi tala om den gamla goda tiden, då jungfrun tog plats hos den nygifva, eller när första barnet kom, och sedan — naturligtvis under förutsättning af att hon icke själf gifte sig! — stannade så länge, att hon fick vagga äfven barnbarnen i sitt knä. Jag råkar själf tillhöra en familj, där tjänarne brukat stanna från fem till femtio år, och där denna trojänst-tradition förresten allt fortfarande är obruten. En jungfru, som troget tjänat hos min morbror i 20 år, "rymde", kan man säga, en mörk ovädersnatt, i förtviflan öfver att sista ungen flugit ur boet och begifvit sig till Argentina. Hon förklarade helt enkelt, att hon icke stod ut med det tomma huset, sedan nu alla "barnen" gifvit sig af ut i världen, och hon smög sig undan som en tjuf om natten, därför att hon icke litade på att kunna behärska sig vid afskedet från husbondefolket. En annan jungfru, gamla Vreny, var i tjänst hos mina kusiner i 50 år. Hon kom till bröllopet, och när modern några år senare dog, blef hon som en andra mor för de fyra små; och fastän hon själf var förlofvad i 25 år, så kunde hon aldrig besluta sig för att lämna "barnen" och gifva sig. För några år sedan, när hon gjorde upp sitt testamente, bestämde hon, att den icke obetydliga summa, som hon under ett helt lifs sparande lagt åt sidan, skulle tillfalla "hennes barn".

Min egen mor talade alltid om sin sköterska med den största tillgifvenhet, och en af de allra första, som hon efter 20 års vistelse i Amerika sökte upp, var naturligtvis gamla Betty.

Hvad var då hemligheten med denna ömsesidiga trofasta tillgifvenhet, som är så typisk för "den gamla goda tiden"? Svaret ligger mycket nära till hands: tjänarne voro medlemmar af familjen. De delade familjens dagliga glädjeämnen och besvärligheter, lika väl som de delade dess dagliga bröd vid det gemensamma bordet. Det fanns icke då mer än nu någon ofelbar trollformel för hur man skulle behandla sina jungfrur.

Andra tider, andra seder. Lagens bokstaf

är för oss i många stycken annorlunda, men dess anda och mening är nog alltjämt densamma. Vi tala om hur tjänarne förr i världen nöjde sig med en enkel, hedersam dräkt och några få kronor i månaden, men vi glömma att våra mormödrar själfva buro så godt som en husmodersuniform, och att — skillnaden i penningvärde obesedt — fastän den kontanta lönen var jämförelsevis liten, tjänarne fingo så och så många alnar af det hemväfda linnet till sina underkläder, så och så mycket af det svarta ylleyget för sin söndagsklänning o. s. v. De hade, med andra ord, äfven sin andel i resultatet af hemmets arbete.

Man får ofta höra husmödrar helt naivt påstå, att skulden till allt slarf och all brist på duglighet, som man möter hos våra dagars tjänare, ligger i deras smak för grannlåt och vackra kläder — "det är allt hvad de tänka på." De som så klaga, glömma emellertid att ta i betraktande, hvilket exempel husmödrarna, och de "bättre" öfver hufvud taget, ge dem. Ty naturligtvis blir tjänarklassens beteende ingenting annat än en återspeglning, med imiteringens alla skuggsidor af deras, som äro "förmer".

Hvad som gör det svårt för den unga och oerfarna husmodern att med tillräcklig auktoritet "ta" sin jungfru, är den känsla af osäkerhet och tvekan ifråga om sitt eget arbete och sin egen sakkunskap, som hon helt naturligt ideligen erfar. Valet af den första tjänaren är därför af alldeles särskild betydelse. Många unga flickor, eller kanske i ännu högre grad deras kära mammor, skatta sig lyckliga, om den pröfvade och pålitliga "familjeknuden" följer med den nygifva i det egna boet, men för min del föredrog jag att börja med en oerfaren flicka och anser, af min egen erfarenhet som nygift att döma, att detta är det bästa, så länge den nya husmodern har den allra minsta kompetens och håg för sin nya värdighet. Ty det viktigaste hos en tjänare är icke, att hon kan allting, utan att hon är villig, tillmötesgående och arbetsam. Har hon blott dessa egenskaper, är det lättare för husmodern att lära henne, hur just hon vill ha sångarna bäddade, och hur just hennes man vill ha äggen kokta, än det skulle vara, om jungfrun mer eller mindre direkt lät påskina, att "det där begriper jag lika bra som frun." Dessutom får den unga husmodern lära sig själf oändligt mycket mera af den jungfru, som ideligen kommer och "frågar", än af den erfarna som "vet" allting, hur mycket bekvämare det än kan vara att slippa tänka och afgöra själf. Men det är just genom denna själfverksamhet och detta medvetande om ansvaret redan från början, och blott därigenom, som den nygifva lägger en säker grund för sin framtida ställning som husmoder i hemmet.

Den som inte själf förstår att sköta sitt hushåll, kommer oundvikligen förr eller senare att dra det kortaste strået i sitt förhållande till jungfrun, och hvad värre är, hon har äfven med de bästa afsikter svårt att vara fullt rättvis emot henne, därför att hon icke kan bedöma hvad de olika göromålen innebära och kräva. Hon riskerar att missbruka sin tjänares tålmod, hennes kunskaper, hennes duglighet och hennes krafter. Hon klandrar henne för göranden, hvartil hon varit fullt berättigad, i stället för att beifra urakflätelser eller verkligt klandervärdt beteende. Hon fordrar, att vissa arbeten skola kunna fullbordas på oresonligt kort tid, eller inser i ett annat fall inte hur långsamt jungfrun har "skyndat" sig. Ena dagen skall allt möjligt utfö-

ras, så att jungfrun blir alldeles utsläpad; den andra vet husmodern inte hvad hon skall hitta på för sysselsättning. Och om jungfrun t. ex. försäkrar, att det är "alldeles omöjligt" att få bort en viss fläck från en duk, från golfvet eller panelen, så står den oerfarna malmodern där och vet inte, om fläcken verkligen trotsar alla ansträngningar, eller om jungfrun helt enkelt varit för lättvindig af sig, eller om hon bjudit till på fel sätt.

*

När man anställer en ny jungfru kan man icke nog tydligt göra klart för henne — och sig själf! — hvilket arbete man väntar af henne: hur många familjens medlemmar äro, hur många rum hon har att sköta, samt huruvida man lägger mest vikt vid grundlighet och noggrannhet, eller föredrar ett rappt, flinkt arbete, där inte en massa tid sättes till på hvad man måhända själf anser vara oväsentliga småsaker. Husmodern bör från första ögonblicket låta henne veta, huruvida hon sätter renlighet öfver allt annat. Den ena husmodern vill kanske ha sina kopparkastruller blankade hvarenda dag, den andra skulle anse något sådant för ett syndigt slöseri med tid och krafter och putsmedel. Den som har barn, och lägger särskild vikt vid att jungfrun har godt sätt med dem, bör från första stund göra detta klart för henne. Det finns inte två "platser" som äro lika, och en jungfru, som passar förträffligt i det ena hemmet, kan drifva nästa husmoder till förtviflan. Och orsaken hvarför så många stackars flickor befinna sig i en omgifning, för hvilken de sakna alla förutsättningar, är den, att husmodern icke vid anställandet gjorde fullt klart för dem hvad som väntades af dem.

Som en allmän regel kan man uppställa, att man har rätt att fordra större renlighet, noggrannhet och omvårdnad af den egna personen af jungfrun i en liten familj eller i familjer, där man har flera tjänare än af ensamjungfrun i en stor familj. Men i hvilket fall som helst bör man hålla sig till hvad som är väsentligt, och icke "tjata" på tjänaren och komma med oresonliga och småaktiga fordringar.

Hvad som fordras af ensamjungfrun i en stor familj är gifvetvis totalt skildt från hvad som fordras i en liten familj. Icke desto mindre göra hvarken husmödrar eller tjänare denna skillnad tillräckligt klar för sig, och redan underlåtenheten härutinnan är en källa till oräkneliga missförstånd med därur härrörande bitterhet. Det vanligaste missstaget torde vara att man anställer en ung och oerfaren flicka, som har att uträtta allt det tunga grofgöret i ett stort hushåll. Endast äldre, mera erfarna flickor äro verkligen kompetenta att ta en sådan börda på sina skuldror. Endast af dessa kan man vänta erforderlig styrka och uthållighet, endast erfarenheten kan med något så när praktisk urskiljning lägga arbetet tillräffa för sig. En ung flicka däremot öfveranstänger sig lätt och sliter alldeles ut sig i sina fåfänga försök att komma i takt i de dagliga bestyrens trampkvarn, och under tiden lär hon sig ändå ingenting riktigt ordentligt. Ett stort hushåll är ingen skola, icke heller är en öfveranstängd husmor lämplig som lärare för nybörjare på hemarbetets fält. Och dessutom är det nästan brottsligt att, som många husmödrar göra, öfveranstänga flickor i ton-åren med alltför krävande uppgifter. Den unga och oerfarna tjänaren bör komma till en familj, där antingen husmodern själf eller också en äldre och mera er-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.50
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholms, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	30 öre efter text.	35 öre å textside.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förhöjning för särsk. begärd plats.	

faren tjänare har tid att lära henne hvad hon behöfver lära sig grundligt. Och hennes lön bör naturligtvis rättas därefter.

Det finns två kategorier af tjänare, som böra betalas väl; de som verkligen fysiskt räcka till för arbetet i ett stort hushåll; och de som ha kompetens och erfarenhet nog att själfständigt och väl åtaga sig en mera begränsad arbetsuppgift. Alla de tjänare, som tyvärr höra till det stora flertalet mellan dessa båda kategorier och som hvarken arbeta särskildt mycket eller särskildt väl, kunna icke ha samma anspråk på befälning för sina tjänster.

En annan viktig sak att observera i fråga om den "nya" jungfrun är, att man aldrig bör i början blunda för sådana urakflåtelser och felaktigheter i hennes arbete, som man icke äfven i försättningen fänker öfverse med. Man säger, att nya kvastar alltid sopa rent, och detta betyder att just i början vederbörandes uppmärksamhet är inriktad på att komma underfund med husbondefolkets vanor. Sedan hon väl hunnit bilda sig egna vanor, tar hon det ofta som ren kitslighet, att husmodern, som ju förut "inte sa' något" nu kommer med "nya påhitt" och "lägger sig i" hennes arbete i tid och otid. Det gäller just att göra det i tid och ej i otid, i all synnerhet som otid och otidighet har ett fatalt, icke endast språkligt släkttvcke. Men många ung husmoder begår det misstaget att vilja synas vara allför "vänlig" och eftergifven, tills en vacker dag hennes eller mannens fålamod plötsligen brister och den stackars jungfrun "får sig" utan att ha haft den blekaste aning om, att hon hela tiden bort göra sig i stället för så. Husmodern bör därför hålla i minne, att jungfrun aldrig är så villig och lärlig som under den första månaden; allt hvad man då säger till henne gör mycket mera intryck på henne än senare förhållningsorder.

Utgå aldrig ifrån att jungfrun på förhand har reda på vissa elementära ting. Hur själfklart det än må synas för husmodern, att vissa saker skola göras, och andra låtas, så duger det aldrig att förutsätta dem som själfklara äfven för jungfrun, innan man känner henne väl. "Ingen grad af tydlighet är öfverflödig," brukar det heta, och man kan aldrig nog eftertryckligt inskräpa nödvändigheten af att ge en ny tjänare fullständiga och tydliga instruktioner.

På grundvalen af det arbetsprogram, som man uppgjort för dagens eller veckans värf, och hvarom strax skall vidare ordas, bör man punkt för punkt med den nyanställda gå igenom hennes åligganden, i tillämpliga stycken gifvetvis i sammanhang med att man visar henne tillräffa i hemmet, och tala om för henne och visa henne just hur man vill att det eller det skall utföras. Äfven utan att till en början onödigtvis blunda, har man nog behof af fålamod, men det är bättre att använda sin behärskning till att med vänligt eftertryck upprepa de tillsägelser, som icke genast uppfattats, än till att inga alls ge. Och så fort man märker, att vederbörande fått klart för sig hvad man afser, bör man aldrig ett ögonblick tillåta afsiktlig försumlighet och olydnad. Ingenting hämnar sig så som att ge lillfingret åt en viss potentat!

Den som har mer än en jungfru måste lägga sig alldeles särskilt vinn om att göra tjänarnes inbördes åligganden maka och rättvist fördelade, så att ingendera får tillfälle att missbruka den andra. Om två tjä-

Två låtar.

AF KARL-ERIK FORSSLUND.

1.

(Till en gammal melodi.)

HVAR ÄR SAGAN, SOM I BERGEN

vanka —

hvar är Råndan, som på dörren banka
hårdt en natt, när elln ur milan slog —
dörren till kolarkojan djupt i skog?

Hon, den granna frun i fina silfver-
skorna,

som gick vall långt bortom Rogen —
valla vackra svarta korna med gull-
horna

hela natten djupt i skogen! —

Höga furor, tungt i moll ni brusa.

Inga sagor mer i höjden susa.

Hård och kall en vind i skogen drog,
fjärran flydde Råndan, sagan dog.

Hvar är visan, varm och ljuv att sjunga

för den yngsta af de kullor unga,

som gick ensam högt i bergen blå

vall med vackra hvita korna små?

Stod om kvällen och blåste ensam högt

på vallen

stark en låt till vännen trogen —

och där klang ur fjärran svar på läng-
tanstrallen,

klang och spelte öfver skogen. —

Tungt ni brusa, höga mörka tallar.

Ingen kular mer på fjäbovallar.

Hård och kall en vind i bergen drog,

kvällen blef så mörk, och visan dog.

2.

Nu spelar en vårvind en längtanslåt

på alla själens strängar.

Mig väntar vandringens lysande stråt

öfver blåberg och midsommarängar.

Jag slänger min packade ränsel på

rygg

och kastar all tyngande vintervånda.

Mig vinkar i skogsbrynet vildfågels-

skygg

en trollögd och tränande Rånda.

Jag smyger mig dit, och gnolande glad
jag letar i skymmande tallmo.

Där blänka solstänk som strödda blad
af fjällets gyllene vallmo. —

Jag smyger på tå i min pelarehall,
i dalens tigande tysta tallskog.

Då klingar ett rop från en fjäbovall,
det kular i kvällsröd vallskog.

Jag ilar mot berget i skimrande natt,
mig kallar en ljudande lurilåt.

Där ropar en taltrast, där spelar ett
skratt,

där leker en dårande durlåt. —

Men skogen står kolmörk och snårig
och tät —

nu är spelet helt nära, en villande troll-
låt.

Jag går rundt, jag trampar i egna fjät
i takt till en mumlande moll-låt.

Jag irrar och går — en storm bryter
lös,

jag är med i en Liotens polska
bland gästar och häxor från heden-
hös —

hör låtarna hemska och trollska! —

Men hej, här är en som kan dansa med
troll!

Låt långdansen gå i den spökgrå torr-
skog! —

Det ljusnar, det lättar, och mumlet i
moll

blir ett vårbrus i spelfylld orrskog.

Därnere i dunklet gå gästarna än

sin lömska larmande skallgång.

Men högt i höjderna friast bland män
jag lyss till lidernas vallgång.

En kulla sjunger — en västgök gal —
en riptupp lockar i nylöfvad fjällskog.

Jag vandrar i viddernas bröllopsal.

Sol, sol öfver längtan och älskog!

(Råndan är Skogsfrun. Lioten är

Satan).

nare icke trifvas tillsammans ligger oftast ett missnöje bakom med att den ena försöker, och tillåtes, att skjuta öfver en del af sitt eget ansvar på den andra.

Hur en jungfru bör vara och skicka sig är helt enkelt omöjligt att med några allmängiltiga regler söka fastslå. Särskildt ifråga om etiketts- och höflighetsdetaljer måste husmodern ge ytterst noggranna instruktioner hur hon vill ha det. Låt jungfrun få veta, hur hon bör öppna för "främmande" — som gäster och vänner befeck-

nande nog kallas i vårt goda land! — hur hon skall svara i telefon. Låt henne veta om ni är nöjd med att tilltalas (och omtalas) med det afskyvärda "frun" och "herrn", eller om ni anser, att hon har tid att säga "fru Svengren". Ty just i dylika små utvärtens angelägenheter är det som jungfrun utåt representerar vårt hem och dess ton, och just sådant är det som både främmande och "främmande" mest fästa sig vid och bygga sina slutsatser på.

(Forts.)

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Ett vänligt råd.

Gör ett försök med

Svea Växt-
margarin

genom att böpa en 5-kiloslåda. Ni gör därigenom icke blott en inbesparing på 50 procent, utan Ni får den mest praktiska och hygieniska förpackningen i en väl sluten låda, och Ni besparar Eder besväret med oupphörliga inköp i småposter. — Bemärk "SVEA"-stämpeln. Den garanterar högsta märke.

Mamma Rut.

Skiss af
ELISABETH KUYLENTIERNÄ-WENSTER.

FRU RUT AHLSTRÖM SYNAR FRAM- för den fäderneärfda konsolspegeln i för- maket sin hatt, sin promenaddräkt och sitt utseende utan att vara riktigt nöjd med nå- gondera, men när tre unga döttrar skola ha ny sommarrigging, får naturligtvis medelsäl- ders mamma nöja sig med fjolårets.

"Det är dåliga tider", har lektor Ahlström sagt i femton år, ty han har alltid betraktat dem från studieskulderna och familjeför- sörjarestandpunkt. Han säger det fortfarande och med ett bittrare tonfall än förr, ty af de små barnen ha blifvit stora och så har hans mor kommit i huset. Ingen af de andra sys- konen hade plats för henne, men lektorn är en hjärtemänniska. Inte kunde den gamla halfblinda och döfva stackaren sitta ensam på ett rum. Och till något offentligt hem ville hon inte.

Visst voro de sju förut i sex rum, men det fick reda sig. Och när den ömma sonen be- stämt moderns förflyttning och sagt, att han litade på Ruts goda vilja, gick han ut med några vänner och såg efter hur våren artade sig på och omkring Hasselbacken, ty för rätt längesedan hade lektorn kommit till den öf- vertygelsen, att när man knogade som han, behöfdes det sannerligen också en och an- nan förströelse.

Hemmet och barnen var Ruts värld, ingen gjordé henne den stridig. Farmor klagade visserligen öfver, att hon klädde barnen för tunt eller rådde henne att hålla flickorna till handarbeten, men detta kunde ej förtaga mammas uteslutande rätt att offra tid och dagens alla tankar åt de sina.

Rut står nu framför spegeln och ler litet åt sin ifver att se "hyggelig ut". Hon drar en smula i en gråsprängd, nykrusad hårslinga, så att den skall skyla tinningsgropen, och sedan stryker hon öfver den magra kinden slätande och med ett visst deltagande för dess förvisning.

Det är något alldeles otroligt, något som icke händt på årtal. Mamma skall på vitt i kväll. Och det har kommit så oväntat och hastigt på, att familjen ej hunnit tränga sina lusen om och men emellan.

Onekligen var fru Rut rätt generad, när hon berättade för sin Konrad, att hon mött en barndomsvän, som nu var praktiserande läkare uppe i Norrland, och som hon ej sett på tjugunio år.

Och tänk, att han ändå känt igen henne. Hon hade stått med tankar och kasse lika fulla af matbekymmer och väntat på spår- vagnen, hvilken skulle föra henne till En- skede, då Per Wallberg lyfte på hatten — skallig hade han blifvit — och frågade, om han vore igenkänd. Och så hade han åkt med. Han skulle besöka en gammal faster han hade på Hemmet för gamla. Hon hade inte kunnat bjuda honom på middag. De skulle ha torsk och välling, men hon hade sagt något om en annan gång. Doktorn bjöd emellertid resolut både henne och Konrad på supé kvällen därpå. Men Konrad skulle på kamratfest och det häpnadsväckande ha- de därför inrått att Rut skulle gå ensam.

Hon hade tänkt ta Svante, gymnassisten, med, men han sade: "Äsch, sitta där och nucka, nej tack!"

Flickorna ville inte heller, och Konrad för- klarade storslaget, att det väl kunde vara

roligt för "mamma" att komma ut och röra på sig ett slag utan "svans".

"Gå du, och efter du säger han har det så fett, kan det kanske rent af bli till nytta, du!"

"Men Konrad, du förstår väl, att jag inte kan tala om sådant!"

"Det menar jag inte heller, att du skall, men om det faller sig..."

Rut suckar svagt. Hårslingan räcker inte till. Det infallna partiet är som en utforkad mark, där man anar flydd lifskraft. Och hon tänker med en af ödet rätt tuktad me- delålders kvinnas ödmjukhet, att det var bra snällt af Per att alls bry sig om henne.

"Hvart skall du gå?" frågade farmor, när hon tar adjö. "Skall jag sitta här ensam? Inte kan du köpa mat så här dags? Hvad skall du då ute att göra?"

"Jag skall ut med en bekant," skriker Rut i gummans öra.

"Hvem då? Hon kan väl komma hit i stäl- let, så får jag litet sällskap. Ingen tänker på de gamla."

Detsamma hör Rut dagligen och är trött att svara. Farmor uppskattar för resten icke svärdottrens omsorger. Det är som det skall vara, att Rut pysslar om henne, går ut med henne en stund, talar om för henne det de andra icke ha tid eller lust att meddela, hjälper henne med bad och skaffar henne små delikatesser.

Farmor fortsätter:
"Ni ska tro, det är inte för roligt att bli gammal och ingenting orka. Det har du oförsökt än."

"Ja, det är visst också det enda," tänker Rut, men hon säger vänligt: "Jag har sagt till Anna att baka litet plättar åt farmor till kväl- len. Adjö så länge."

"Du kommer väl snart hem? Hvart skall du gå?"

"Ut på supé med en god vän. Adjö, far- mor."

"På supé! Sån't borde du då växt ifrån — hvad i alla mina dar — en gammal, gift fru..."

"Adjö!" Nu är Rut i dörren.
Hon hejdar sig i salen, ty från köket hörs hemmets åskskräll: porslinskrossande. Hon öppnar salsdörren och ropar ut:

"Hvad var det, som gick sönder, Anna?"
"Soppskålen slant, jag rådde inte för det!"

Tyngd af terrinens skärfvor, undran öfver om lektorn skulle taga bil hem — det blef så dyrt! — tanken på flickorna, som voro bra mycket ute om kvällarna och om Svantes omväffade kostym skulle bli stryktorr till i morgon bittida, då han måste ha den, går modern och makan Rut Ahlström till det på tid och stunder rätt vandaliserade nöjets tempel.

Per Wallberg möter frodig och glad och fulladdad med barndomshågkomster på ut- satta plats. Det är knappast afblekta, lifs- undansopade fru Rut han ser, utan en treflig och hurtig pojkflicka med för korta kjolar och för långa ben, tjocka, ljusa flätor på ryggen och ett klingande skraff ur sitt vä- sens innersta.

"Du och jag är snart de enda kvar från barndomstiden och lekarna på Wallenberg- ska tomtén," säger han hjärtligt, när de satt sig på den eleganta restaurangen. "Och vi ska riktigt friska upp minnena i kväll."

"Ja, hvad det skall bli roligt," svarar Rut så entusiastiskt hon kan, ty för ögonblicket är hon alldeles fascinerad af det extra be- ställda smörgåsbordets härligheter. Ack, om hon hade litet där af hos dem därhemma. Rött lax var Konrads förtjusning. Och

länk, om Svante fått äta upp all den rökte skinkan!

Per sitter och funderar på, när de sist träf- fades, Rut och han. Med en mans inresse för statistik vill han ha detta klart.

"Du hade gått och läst. Jag tyckte, det var så konstigt med din långa klänning och ditt uppsatta hår."

"Jag minns precis när det var," infaller Rut. "Det var för tjugunio år sedan. Jag var nyss fyllda aderton och hade träffat Konrad för första gången samma kväll som du kom och talade om, att du skulle bli läkare, och att du inte brydde dig om Lotten Roth mer, kommer du ihåg henne?"

"Den lilla svarthåriga koketten, ja då!"
Per Wallberg återvänder till barndoms- landets gröna ängar, där hågkomsterna leka hög och dufva, och där de infångas för en kort stund för att dock i nuet te sig som tunna skuggor.

Eller beror detta endast på Ruts oförmåga att riktigt ryckas med af det förflutna? Hon kommer visserligen med en och annan liten personnois, men har intet minnets flödande ymnighetshorn att skaka ut. Däremot är hon alldeles gripen af det öfverdåd Per gör sig skyldig till: Hummer och haut Sauterne, få- gel och Cliquot.

"Men Per, är du rik?"

"Hur så, du?"

"Du slår på så förskräckligt."

"Tycker du det! Jag tycker om att lefva godt. Och nog har jag så, att jag reder mig. Det är för resten inte alla dagar man råkar en barndomsvän. Skål och tack för att du kom."

"Tack! Tack! — Nej, håll inte i mera, då blir jag yr i hufvudet. Jag är inte van, du."

"Men du tycker väl om champagne? Jag minns på bror mins bröllop, hur du och jag, som var elfva och tolf år, gick och räknade glasen, förtvifladt ängsliga, att de inte skulle kommit ihåg oss."

"Det hade de inte heller. Vi fick en liten skvätt efteråt."

"Ja, det är riktigt. Då är det trefligt att nu efter behag kunna fylla sitt glas, fastän jag börjar bli led på 'gula änkan'."

"Kan man bli det?"

Rut förefaller alltmera förströdd. Hon känner sig på något sätt pliktförgäten, som sitter här och njuter af alla möjliga läcker- heter, då det bara finns benig kalbringa hemma till söndagsmiddagen, och så det, att hon ingenting kan gömma hem. De där gla- ces au four skulle smaka farmor, men hon skäms för att säga det.

När frukten kommer in, blir det allra värst. Sådana drufvor Hon kan omöjligt låta bli att säga:

"Å, hvad mina flickor skulle mojat sig här."

"Tycker de om frukt?"

"Ja, det förstås."

"Men herregud, det är väl inte hela värld- den! Vill du inte ta hem litet åt dem från farbror Pelle? Jag beställer några portio- ner."

Rut rodnar af glädje.

"Så förfärligt snällt, Per."

Vid kaffet tycks stämningen bli verkligt gemyllig med något af minnenas ljusaste ro öfver sig. Per trötnar icke på att framkalla glada episoder från den äfventyrsrika Wal- lenbergska tomtén, och hans skraff är pojk- aktigt hjärtligt.

"Kommer du ihåg, när vi hade varit på gymnassibal, Rut, och du måste hoppa upp på mina axlar och klättra öfver planket, för

Att Konstflitens alster alltmer uppskattas visas därav att omsättningen under 1915 steg med mer än 40 proc. Även från länder i krig ingå alltjämt beställningar på bomulls- tyger och gardiner till Konstfliten, Göteborg.

KLIPPAN. Specialiteter: Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt kartong. Modernaste Finpappersbruk.

du hade glömt portnyckeln, och du tordes inte bulfa."

"Ja då, det minns jag."

Rut känner ofrivilligt efter i sin väska, om hon har portnyckel nu. Och i kombination med detta gripes hon af fruktan, att hon sitter för länge.

"Kära Per, hvad är klockan? Jag måste hem med sista spårvagnen!"

"Å prat! Vi tar bil. Jag följer dig. Vi kanske aldrig träffas mera här i världen."

"Jo, du skulle väl komma hem till oss en dag."

Med pinsamt beklämande tydlighet erinrar Rut sig, att det är i slutet af månaden och alla resurser uttömda — också krediten.

"Tack skall du ha! Det hinner jag inte. Jag startar för en flerårig utrikes resa i morgon kväll. Sedan jag blifvit änklings och min flicka gift sig, har jag inte triffits uppe i Norrland. Nu har jag slagit igen lådan för alltid."

"Är du — alldeles — oberoende?"

"Ja, gudskelof."

Allt dunklare bli barndomsminnena för Rut, ty ansvaret, hvars ok gnagt sig ända in i hennes tåliga kvinnosjäl, framstår för henne om och om igen med Konrads ord: "Det kan ju också hända man kunde ha någon nytta af det."

Och det kunde nog icke heller vara meningen, att hon, "mamma" Rut, bara skulle roa sig en kväll utan att göra det allra minsta för de sina. Odet hade säkerligen fört Per i hennes väg för att hon skulle få ett kärt tillfälle att draga ett litet extra strå till hemstacken.

Hon beslutar likväl att spara sig till på hemvägen i bilen. Då skall hon helt sakta och systerligt "med fullt och innerligt förtroende" vända sig till Per. Denna lilla, lilla stund vid kaffet skänker hon sig generöst.

Men Rut vet inte, att hon förlorat förmågan att skänka sig själf något. Oupphörligt undrar hon, om de ej böra bryta upp nu. Hon tänker sig, att Konrad möjligen kommit hem tidigare. Det vore rysligt. Eller att farmor fått ett anfall af gikten och ville, att hon skulle gnida henne, eller att Anna gått ut och lämnat köksdörren oläst.

"Snälla Per, nu är jag tvungen att bryta upp, hur roligt det här än är."

Per ser på henne, och trots både vin och likör och glad stämning, märker han med ens, att den gamla, kära barndomsvännen är en främmande kvinna, lifsförbrukad, nött och utgången i hvardagsläp.

"Så gå vi då."

De sitta tysta bredvid hvarandra i bilen. Han har aldrig riktigt förstått sig på hemmalagade fruntimmer, och hade haft svårt föreställa sig, att den ystra Rut skulle bli en af dem.

Men när helt plötsligt hennes tunna och skrofliga arbetshand — som sparar handske — klappar hans arm, lysrar han generad och rörd till skygga, pinade ord — ord, som måste sägas af — mamma Rut, hvilken alltid förr haft namnam med hem åt barnen, och som nu aldrig tog smör på sitt bröd och aldrig en kaka för egen räkning.

"Kära lilla Rut — ingenting är enklare. Hur mycket vill du ha?"

"Å — är det möjligt — men Per då, hvad de ska bli glada därhem — jag menar — jag menar..."

"Se så, kära barn."

Han stoppar några sedlar i hennes hand.

"Nej, men — jag ville bara låna."

"Nej — nej, vi talar inte om det här mera, Rut."

De tala inte under den återstående vägen om stort annat heller. Det förhålligaste af lifvets alla skiljetecken står nu emellan dem och gör samtaleet tvunget.

Visst har han varit glad för att kunna ge, hon ännu gladare för att få — få med hem, men intet bryter säkrare fantasiens trollspö än denna slags verklighet.

Och lika trött som efter en mödosam arbetsdag stiger mamma Rut in i sitt sofvande, tysta hem, in i sängkammaren, där lektorns säng är tom.

"Mätte han komma snart och ingenting hända honom," tänker hon utan afund på på hans lyckliga förmåga att kunna roa sig bekymmerlöst i stundens glädje.

Angelina Widell.

90 år den 27 juni 1916.

EN GANG FÖR LANGESEN...

Ångbåten närmar sig Marstrand. Borta på skären, där lotsarne bo, kan man se den arbeta sig fram genom farleden, som den tiden ej var så lätt att navigera i som nu, då bl. a. "Albrektsundskanalen" gjorts vid och djup, så att båtarne kunna passera den och passagerarne slippa sjösjukans hot i "Sillesundsvägen", då sjön går hög.

Från båten hälsas Carl XI:s gamla fästning uppe från krönet, snart skönjas de låga husraderna längs med kajen, som på den tiden ännu ej drömdes om kontinental stensättning och modern badortsprägel, men ändå fröjdade ögat med sina härliga gröna trädkronor, markerande sjökanten, tills saltningen på kajen dödade dem, den gång sillen åter började att "gå till" efter att ha varit försvunnen en människoålder.

Nära ångbåtsplatsen börjar det att bli lif och rörelse. Stadshotellets kärra kommer skramlande öfver de ojämna gatstenarna, karlarna stå i klungor vid husknufarna, spotta och spana ut mot ångbåten och en och annan af stadens honora-

tiorens går långsamt ner mot kajen, där båten just nu håller på att kasta trossen i land. En gammal fin "herrekarl", klädd i blå frack med blanka knappar och en stor svarfvad kapp, hälsas med fägnad af alla han möter på sin väg mot det gemensamma målet; det är den kända välmeriterade köpman Ramsten, som på egen skuta för hem egna varor.

I hans präktiga hus vid kajen bor sedan många år den från finska kriget och Savolaks brigad kände öfverste Gregori Adolfsson Aminoff, med sin öfverstinna, född Lagerborg, och deras dött-rar; i deras vård har köpman Ramsten lämnat sin lilla flicka Angelina. Hon fick sin uppfostran i denna fint bildade omgifning, som satte sin prägel på den unga vackra fosterdottern, hvars kvicka, liffulla egenart och intelligens tidigt gjorde sig bemärkta. Det intryck hon mottog i detta sitt barndoms- och ungdomshem blef afgörande för henne för hela lifvet och hennes tacksamhet emot den ädla kvinna, som blef henne en andra moder — och emot fostersystarna — har varit obegränsad.

När man hör henne tala om de tiderna, ser man så lefvande för sig det fina hemmet, där kärleken och sparsamheten aldrig lågo i delo. Där sutto de unga kvinnorna med sina enkla musslinsfichyer framför sybågarna vid de tre stora matsalsfönstren åt hamnen, och när kvällen kom, stod huset öppet för garnisonens unga officerare; då blef det musik och sång till gitarr och dagens politiska och kulturella frågor behandlades med en liflighet och ett intresse, som i våra dagar skulle höra till sällsyntheterna. Det hufvudsakliga låg i det andliga näringsutbytet, men den materiella trakteringen var lätt: äpplen och på sin höjd punsch.

Bland de unga männen, som i de dagarna äfven voro uppvaktande kavaljerer åt det lilla samhällets unga damer, befunno sig de tre bröderna köpmannen Carl Widell, rektorn Gustaf Widell, (S:t Eriksparkens skapare), och konsult Adolf Widell, alla tre genom ett långt lifs okufliga rätt-sinne och samhällsbefrämjande verksamhet aktade och älskade af sin stad. Rektorn gick och friade till den unga Angelina, men hon lär ha varit fiere.

Så en vinterkväll, en af de ypperst sällsynta, då isen låg öfver Marstrands hamn, var det slädparti med åtföljande bal på en af de närliggande öarna — all traktens ungdom skulle dit; då upptäckte den unga flickan att hennes förmente kusk som hade kört för henne hela vägen, hade undergått en förvandling, ty vid framkomsten var det den unge rektor Widell, som till hennes obeskrifliga häpnad steg ner från kuskbocken bakom, där han i tysthet bevakat henne och nu ödmjukt hjälpte henne ur släden.

Om isen kring hennes hjärta just då smälte, vet ingen, men sin hand räckte hon i alla fall den unge duklige pedagogen.

I mycket voro de hvarandra lika, de ägde båda i ovanlig grad förmågan att tjusa med den kvicka, stundom spetsiga, men ständigt roliga replikföring, som gjorde dem båda så omtyckta i sällskapslifvet. Ett par exempel på deras tungors slagfärdighet må här anföras. En gång, då de som nygifva ventilerade frågan om en resa till Paris och huru ekonomien därvidlag skulle bära sig, sade den unga rektorskan: "Vi kunna ju lefva på dina kvickheter, Gustaf!" hvartill rektorn ögonblickligen genmälde: "Ja, och dö på dina."

Det bar nog heller inte längre än till Stockholm, där Widells vistande vid riksdagen gaf anledning till utflykter. En gång, då han befann sig på samma ångbåt som Carl XV på väg till Droffningholm, underhöll monarken sig folklig och vänsäll som han var — med de ombordvarande,

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — — — **Tvätt-kläder**

AF ELISABETH ÖSTMAN. 30 tusen ex. Pris Kr. 5: 50 inb. St. Nygatan. — **Österlund & Andersons A. B.** — 11 Hötorget.

Kadettkostymer f. gossar, tvätt- & soläktat	Blå gossbyxor
ålder 2 4 6 8 10 12 år	ålder 2 4 6 8 10 12 14 år
3.25 3.75 5.— 5.50 6.— 6.50	1.50 2.— 2.25 2.50 2.75 3.— 3.25
Hvita satin Kostymer m. blå garnering	Bomullsklädnigar af tvättakta tyger
ålder 8 10 12 14 år	ålder 4 6 8 10 12 år
9.75 10.50 11.25 12.50	4.— 4.50 5.25 5.75 6.25

Hemkomst från riksdagen. Silhuett af Fredrika Bremer.

och i det han bl. a. talade om de trakter, som båten passerade, pekade konungen hit och dit, berättande om redan gjorda eller tillämnade förändringar och sade fryntligt: "— och här du, Widell, tänker jag lägga en kyrka, va' icke det f... du?"

"Nej, ers majestät, det var gudomligt!" svarade Widell vördnadsfullt småmysande.

I de dagarna stod striden som hetast angående frågan om den nya riksdagsordningen.

En gång var man efter plenum samlad i festligt lag och diskussionen gick fortfarande hög. Stämningen hotade bli spolierad och isynnerhet var den kände politikern Strähle missbelåten med de olika meningarna, som brötos kring honom.

Då reste Widell sig hastigt, räckte med sitt hjärtevinnande leende den gliffrande bågaren emot honom öfver bordet, sägande med det oefterhärmliga tonfall, som var honom eget: "Strählen brytes endast genom glaset!" — och i ett nu utlöstes dissonanserna i idel harmoni.

*

I den gamla matsalen från det forna Aminoffska hemmet synes nu en ny generation: en glad barnskara i lek och ras, och det är rektorn själf, som går i teten, sjungande med sina små de muntra barnvisorna, som blefvo Signe Widells första lärospån i föredragets konst, dessa ramsor och rim, som småttingarna älskade: "Här vi så stolt promenera", och ej till glömmandes den lustiga "Simon i Sälle", som rektorn med förkärlek tog upp i ringleken med barnen — allt detta står så lefvande för erinringen, liksom de små tyrolerdockorna, som dansade på sina stråben på pianots klangskifva, då tangenterna rördes.

Men aldrig stod glädjen så högt i tak, som när fadern kom hem från de långa riksdagsterminerna. En sådan situation återgaf en gång Fredrika Bremer i ett fint, här reproduceradt silhuettklipp, med hvilket hon glädde sina gamla vänner. Medan nu barnen leka som bäst, har fru Angelina kanhända redan gjort i ordning i trädgården för en i hast improviserad treflig liten middag; måhända har rektorn, som det så ofta har händt, belåten sagt: "Nu tar jag några vänner med hem till middag i dag", och han har vetat att han tryggt kunnat säga det, ty rektorskan klickade aldrig och knorrade sällan i sina husmoderliga omsorger. Och under det de gamla trädskronorna susade sitt bifall och rektorskans vol au vents passerade, flög det fina vettets och det glada skämtets fjäderlätta bollar, kastades och återstudsade — man "bommade" eller som nufidnen skulle säga, "missade" aldrig — i denna krets, der man fullt anammade Schillers: "Der Mensch lebt nur wenn er spielt". Till den kretsen hörde också August Blanche, Böttiger, Ridderstad, Sohlman och Hierta — och från senare tider att nämna S. A. Hedlund och Victor Rydberg.

Man förstår, att tonen i hela denna hemlifvets ljusa värld utgick ifrån modern. Riktlinjerna vid

barnens uppfostran voro omutlig sanningskärlek, plikttrohet och vördnad för gamla. Hon var älskad af de sina som få kvinnor bli det, den nu 90-åriga, begåfvad med denna ursprunglighet i sin natur, som låtit åren, snart sagt, spårlöst gå henne förbi, med detta själens dolda källsprång, som låtit henne undfå alla intryck med ungdomens mottaglighet. En ständig källa till själföfnyelse har hon haft i sin lust för sysslandet med trädgårdsarbete, det har i förening med havets friska vindar gifvit henne denna enastående själens och kroppens hälsa, som tillåter henne att ännu med krökt rygg skära sina sparris och sätta sina plantor och med egen lie slå sina gräsmatör. Trädgården har för öfrigt Carl Larsson målat i all dess yppiga vallmoprakt. Dess frukt har utgjort en ständig frestelse för stadens yngsta ungdom. Då en folkskollärarinna en gång gjorde katekesfrågan: "Hvad är skötesynd?" fick hon det förbluffande svaret: "Jo, det är när en tar äpplen i rektorskas trädgård och stoppar dem i blusen!"

En af husets döttrar, som särskildt ärfvt den Widellska slagfärdigheten, svarade en dag, då hon hörde, att man i vänkretsen gjorde den lilla anmärkningen om fru Angelinas underligt slutande trädgårdshatt, att den "påminde om frälsningsarméns": "Ja, mamma går också här och frälsar sina päron!" Men lyckades rättvisans arm någon gång att i päronträden få tag i en mera än vanligt dristig liten gynnare och straffet tycktes hota, var fru Angelina själf den första att lägga in ett godt ord för honom, så han slapp fri; ett drag så betecknande för henne. — I smått som stort ömmande för allt lidande har hon med varma ord och tankar äfven kämpat för djurens rätt. Den lefvande medkänslan med de förtryckta, med de otaliga som vändas på lifvets skuggsida, ha i henne alltid den varmt ömmande medmänniskan.

Ett särmerke för hennes personlighet finns att framhålla — en sällsynt och alltid skattad egenskap: hon lät aldrig sin själ förbryllas — bland hög och låg, i brydsamma lägen har hon utan att blinka — spontant — alltid varit sig själf. Sådana människor vinna alltid resonans hos andra och skulle hennes orlofsedel skrivas på bohusländska, skulle den låta så här: "Ho har allti haft go' fåga i ig den frua", — det är uttydt: inslaget var äkta, hon har alltid hållit färgen.

Där ligger också förklaringen till att hon allti jämt är ett föremål för kärlek och vördnad.

ALMA FORSBERG-DALHOFF.

Henrik Kellgren in memoriam.

OM MAN KAN SÄGA ATT OMKRING SJUTIOFEM procent af olika bildade svenskar kände Henrik Kellgren åtminstone till namnet, så kommer det troligen sanningen ganska nära, om man antar, att 90 procent af bildade europeer kände honom. Hans rykte i England, där man trodde på honom som på ett slags trollkarl och kallade honom "the Kellgren" var större än någon svensk mans efter Swedenborg, som inom den anglosaxiska världen intar en rangställning långt framför den hans eget land gifvit honom. Vare detta sagdt utan jämförelse för öfrigt: om det också föreföll Henrik Kellgrens patienter ibland, att han gjorde underverk, så var han åtminstone ingen mystiker som Swedenborg, men hans till snille gränsande förmåga att kunna ställa diagnos vid en sjukdom och att bota hvad andra ansett omöjligt, kunna icke ens hans bittra motståndare frånkänna honom.

Henrik Kellgren dog på sitt Sanna i Småland, dit sjuka människor från hela världen vallfärdade för att få massagebehandling, och nu, då han är borta, framstår hans egendomliga, fängslande personlighet klarare än förut. Hans lifsverk var avslutadt före hans död, ty de sista åren utöfvade han ingen praktik, och striden om hans namn har

afstannat. Dessa rader afse intet bedömande af hans insats i den svenska sjukgymnastiken, endast en erinran om människan Henrik Kellgren.

Hvad som främst utmärkte Henrik Kellgren som massör, säga hans elever, var hans utomordentliga skarpblick och hans på samma gång känsliga och kraftiga hand. Som hvar man vet, hade han utbildat ett särskildt system, grundadt på det Lingska, men själf var han ingen teoretiker och hans vetenskapliga skolning var bristfällig. Kellgren var också i det dagliga umgänget en ganska fåordig man och hade icke precis några pedagogiska gåfvor. Det berättas från hans institut i London, där han gaf kurser på samma gång som behandling, en ganska belysande historia om Kellgren som lärare. Eleverna gingo med direktören på rondan, tittade, undrade, men Kellgren förklarade aldrig några fall. Så var det en elev, som ansåg att detta var icke hvad han drömt sig att få vara med om hos den store Kellgren, och därför tog han mod till sig och frågade direktören, "när undervisningen skulle börja". Han fick skrika fram sin fråga ett par gånger, innan Kellgren uppfattade den på grund af den döfhet, som besvarade honom, men när till slut det blef klart för honom, hvad det gällde, tog han upp en handfull sedlar ur plånboken och sade bistert: — Här meddelas ingen undervisning, vill herrn ha sånt, får ni gå på annat håll. Var så god, här är era pengar tillbaka!

Kellgrens berömda skarpblick tog sig ibland egendomliga uttryck. Från ett ganska aflägsset land i Europa kom en gång en herre till Sanna för att bli botad för en svår nevralg, som han lidit af i årtal och som han förgäfvets sökt bot för hos halfva Europas specialister. Kellgren undersökte honom, men fann ingenting. Medan patienten klädde sig, gick Kellgren af och an på golfvet och tuggade sin cigarr som hans vana var, synbarligen försjunken i djupa tankar. Men då patienten skulle knäppa sina benkläder omkring lifvet, sade han plötsligt i myndig ton: — Sprätta bort den där knappen! Något förvånad öfver att den store mannen tog notis om en sådan obetydlighet, frågade patienten endast, när han skulle komma tillbaka för behandling. Det behöfs ingen behandling, blef svaret, sprätta bara bort knappen, så är herrn frisk. Förhållandet var det att Kellgren upptäckt, att den förgrifliga knappen tryckte på en nerv, som länge blifvit irriterad på detta sätt, och däraf hade nevralgien framkallats.

Bland Kellgrens patienter kunde man räkna Europas storheter och flera krönta hufvuden. Drottning Sophia vistades på Sanna för behandling och Kellgren kom ett par vintrar till Stockholm för att sköta hennes majestät. De två voro mycket goda vänner och Kellgren glömde alldels, då han kom i tagen med sina historier, att han hade en drottning framför sig, han berättade och tuggade sin cigarr helt ogeneradt. Men det tyckte drottningen om. Bland andra ryktbarheter, som varit hans patienter må nämnas Stanley, Madame Blavatsky, Mark Twain, för öfrigt brukade, då Kellgren utöfvade praktik vid Rivieran, en massa af den internationella fina världens ryktbarheter begagna sig af hans massage. Hufvudparten af hans arbete var dock förlagd till London, där det af honom grundlagda institutet ännu existerar och nu innehafves af två af hans söner.

Vårt porträtt af Henrik Kellgren är reproduceradt efter en medalj, som hans lärjungar läto prägla till hans ära 1904, då han flyttade från London till Sanna.

Den underbara blomman.

Novell af
EJNAR SMITH.

I.

WILHELM VAR SON TILL JOHANNES Serdam, den rike holländske köpmannen, som skänkte kyrkan stora klockan och sagan börjar just den dagen, klockan ringde första gången.

Kyrkan var full af folk och majad med kransar af blommande hägg, luften blef kvaf under de låga hvalfven, där löffesskepp hängde i smäckra kedjor till åminnelse af farliga färder. Det sista, som kom dit, var Allert Douvessons, och när han nu satt i sin bänk orörlig med de förvärkta knotiga händerna hårdt knäppta om käppkryckan och ansiktet vänt vid uppåt, tycktes han drömma sig tillbaka till den resan, då flöjtskeppet Freden krossades mot Nord Helsös klippref och han, ensam räddad, fick tacka Gud Herren, knäfallande på den öde stranden. Allert Douvesson var blind sedan dess, främlingarne, som fändt den falska fyren hade bränt bort hans syn i stället för att dräpa honom, och ännu gick han omkring och lyddes efter deras röster. I sillfiskets dagar om vintern trefvade han sig fram med sin käpp mellan folket på bryggorna, han satt långa aftnar lyst i hörnet intill spisen på krogen, dit resande och vägfarande kommo, och vid marknaderna smög han sig oförmärkt fram mellan stånden och bodarne; öfverallt lyssnade han. Men nu hatade han inte längre, han hade lagt hämnden i Herrans hand och längtade endast som efter det sista stora offeret att få skänka förlåtelse. Skeppet uppe i hvalfvet hade han snickrat själf, det hade inte fått fattas en plugg i borden, inte ett block i tacklingen. Det sades om det, att han haft ögon i fingertopparne. Men Allert såg också det fördolda, sedan han blef blind, kommande öden och människors lönliga tankar. Därför var han fruktad på många håll. En profet liknade han, där han satt, det hvita håret lockade sig ned mot kragen och silfverskägget nådde till midjan.

Ja, Allert Douves hade frid nu, men inte så hans son Douve, som mörk och skummelögd nästan försvann bakom fadern, och bara då och då skelade med en lömsk blick bort till den långa ljushårige Martin Bihlman, borgmästarens äldste — det var för en kvinnas skull.

Alla stadens holländare syntes i kyrkan, det var ju också en hedersdag för dem. Nästan nere vid dörren satt Ursula Siwerts med sina barn. Hennes ansikte var som skuret i valfenhårdt trä och nu mörkrödt af värmen. Änkedok bar hon som alltid, sedan mannen rymde ifrån henne. Barnen liknade henne alla utom Rakel, som väl brådades på fadern. En underlig förs var det, med snabba nyfikna ögon och ostyrigt svart hår; "fattarunge", ropade andra barn, när de blefvo onda på henne, men för Ursula var hon kelebarnet, som fick mera pynt och mindre aga än sina syskon. Det var kanske ändå för den svekfulle förrymde mannens skull.

Nu satt Rakel med halsen sträckt som på en fågel för att kunna se framåt koret, det var Serdamarne hon ville se. Den gamle Johannes Serdam var en stolt man, en hög man. Rakel tyckte alltid, att han var som en kung, då han kom gående längs gatorna, och nu syntes han henne ännu för mer. Hon såg också sin lekbroder Wilhelm vid hans sida. Gossen hade svårt att hålla sig stilla, han vred på kroppen och ibland sjönk han ihop som om han varit nära att somna, men då

lade hans fader handen på hans arm och såg på honom med en allvarlig blick utan vrede. Wilhelms ögon längtade att stanna vid löffesskeppen, han kunde inte hålla sina tankar i styr, om och om igen kommo drömmarne om fartyg och främländande land. Till Holland ville han fara, som moder sjöng visor om, medan hennes spinnrock surrade vid brasan om vinterkvällarne.

Gudstjänsten tog slut och allt folket strömmade ut ur kyrkan. Det gick långsamt fram för frängseln i gångarne och vapenhuset, men ändligen ute på trappan rynkades alla ansikten ihop och ögonen kisade mot det bländande ljuset. Fjorden flammade hvit i solen, de karga strändernas och öarnas berg voro insvepta i ett ångande dis af värme. På andra sidan älfven lyste kryddhagarne af nyutsprucken grönska, stadens hyddor och hus omhvärfdes af det förvillande soldiset, som förvände synen på folk och gjorde allt så underligt främmande ljust och vackert. Men så fladdrade också vimplar från masterna i hamnen och i klockstapelns ringde den nya klockan. Människorna stannade för att lyssna till klangen, det var som om det funnits andra tempel rundt omkring, ekot från berg

“Efter midsommarvakan“.

DEN BILD, SOM PRYDER VART MIDSOMMARNUMMERS första sida, en reproduktion efter en oljemålning af Georg Pauli, har tillkommit för flera år sedan, då den svenska högsommaren ännu var en gripbar verklighet, icke som nu en legend, om hvars förtrollande behag vi huftrande läsa i detta nådens år, medan stormar och iskallt regn husera i landet. Situationen, hvari dessa midsommarfirande unga människor befinna sig och som konstnären så förträffligt återgivit, är onekligen mycket angenäm. Den ljusa, doftande natten håller på att öfvergå i dag så omärkligt som endast den nordiska juninatten kan det, luften är fylld af tusen vaknande fåglars stämmor och de unga människorna lyssna betagna, dock ej så betagna, att de glömt de materiella omsorgerna för sin naturandakt, ty kaffepannan står redan och puffrar en behaglig morgonmelodi i busksnäret. Beträktaren kan själf tänka sig den glada fortsättningen med en ny strålände somrardag i perspektiv, allt under det en bister verklighet slungar sina nordankåror öfver ett fryssande och dyvätt Sverige och solen är oss grymt otrogen. —

Till slut vilja vi påpeka att originalet till detta Georg Paulis vackra konstverk finnes utställt och till salu i Claës Hultbergs konstsalong, Birger Jarls gatan 18, härstädes.

till berg bar de heliga tonerna ut öfver nejden.

— Det är silfver i henne, sade någon.

— Ja, Gud signe Johannes Serdam, svarade en annan.

Men det fanns också de, som spottade mellan fänderna och mumlade:

— Han tänker muta vår Herre för sina tjuvknep.

Johannes Serdams vedersakare tystades och föfogade sig undan eller också stannade de ödmjukt hälsande, när den mäktige mannen med kyrkherren bredvid sig och omgifven af de sina gick ut för kyrkbacken längs den väg, som folket lämnade öppen. De hade redan hunnit något ned mot staden, då Allert Douvesson, som med sin son stod vid grinden till kyrkogården, lät käppen falla till marken och lyfte händerna mot himlen:

— Guds sol skiner och Johannes Serdams klocka sjunger till Herrans pris, utropade han. — Jag ser det, jag ser det, att vi holländare inte kommit förgäfvos hit, utan blifvit sända till stadens välgång och ära.

— Tig stilla, afbröt honom en sträf röst. — Föga farva vi utländske läromästare.

Det var borgmästare Magnus Bihlman, som talade och hans anlete var vredgadt. Intill dess hade ingen trott att han hyste afund mot Johannes Serdam.

Först då klockan slutade ringa, gingo människorna i flockar nedåt staden. Men de voro ännu tysta och lågmälda. Utom småbarnen som gjorde sina späda röster så grofva de kunde och jollrade: Bing, bång, bing, bång.

Till sist fanns ingen mer än Allert Douves och hans son kvar vid kyrkan. Allert hade vänt sig mot väster, mot hafvet och sög in vinden med vidgade näsborrar.

— Det blåser sommar, sade han — torr sommar med sinade brunnar och förbrända hagar.

— Ondt spår I alltid, far, svarade sonen buffert och tog upp den gamles käpp från marken. — Låt oss gå, fastän Johannes Serdam glömde bjuda oss till gilles.

Fadern tog käppen och de började sakta vandra utför den steniga vägen.

Nedanför backen stod Rakel Siwers och väntade på dem under björken, som växte vid borgmästarens gård. Hon hade brutit en kvist och tuggade på den, medan hon ofärligt trampade af och an med fötterna. Det gick så långsamt för dem däruppe i backen. Till slut sprang hon dem till mötes och fattade den blindes hand. Han kände genast igen henne.

— Är det du, Rakel, sade han med ett godt leende.

Douve Allert kastade en likgiltig blick på Rakel.

— Led honom du, mumlade han — så kan jag gå.

— Glan icke in genom fönsterna på gillesstugan, Douve min son, förmanade fadern allvarligt. — Fägnaden, som du icke får smaka, går dig i sinnet och din egen kost blir sur.

— Snack, fräste Douve och gick raskt från dem.

Så vandrade Allert Douves med Rakels lilla hand i sin nedåt gatan. Längst framför sig hade de alla de röda och grå bodarne vid hamnen. Böljorna glittrade till genom en och annan öppen prång och bortom de vimplade masterna skreko och slogos måsar — ett helt moln var det — om något byte i vattnet, som de inte unnade hvarandra. Vingarne gnistrade i solen, ibland löste sig en

"SÅF, SÅF, SUSÅ!"

fågel ur flocken och kom svingande in öfver staden.

Det var tomt på gatan nu, alla voro inomhus till mållid och i Johannes Serdams hus sulto stadens främste till bords och drucko hvarandra till ur den största silfverkanna, som fanns norr om Söten.

— Fader Allert, sade Rakel — hvarför har Douve så svarta ögon?

— Gud vare honom nådig, suckade den gamle, utan att vilja svara.

— Är det sant, att han står i förbund med den onde?

Då ryckte Allert handen ifrån henne och stannade.

— Skam dig, barn, utbrast han strängt. — Spör du så vid ljusan dag?

— Jag förs inte, när det kvällas.

— Skam dig, skam dig, upprepade gubben och slog efter henne med käppen utan att träffa.

Rakel sprang några steg ifrån honom. Hon hade ännu björkkvisten i munnen och tuggade ifrigt på den, medan hon nyfiken och litet skrämstirrade på den blinde gubben, som nu satte käppen i marken och mumlade otydliga, främmande ord i skäggel. Då kände Rakel något, som rörde vid hennes fot, det var Ursulas trefärgade katt. Flickan böjde sig ned och lyfte upp den i sin famn, kattens ögon voro som springor i solljuset och den började spinna, då hon strök den öfver ryggen.

— I skall icke vara vred, fader Allert, sade Rakel.

— Nej, nej, svarade den gamle lugnare. — Du gjorde mig bara rädd.

Han gick några steg. Rakel släppte ned katten på marken och kom till honom.

— Fader Allert, sade hon ängsligt. — I får icke tysta mig. Är det sant, att Douve sett den förtrollade lustgården på Helsö?

Åter stannade den gamle. De voro nu komna till hans stuga.

— Hvem säger det?

— Douve själf, inföll Rakel darrande. — Ideligen förtäljer han det för Wilhelm Serdam. Kväll efter kväll.

Allert stod först stum. Han sträckte ut käppen och sökte med den efter sin trappa.

TVÅ VÄNNER

EN LITEN TRÄDGÅRDSMÄSTARE

DANS KRING MID

SOMMARIDYLL

STOCKHOLMS KUNGSTRÄDG

smartider. ::=

iorde vara.

RAST UNDER PROMENADEN

EN HERRE, EN FRU OCH EN FRÖKEN.

— Ondt verk öfvar han då, sade han tungt — ondt verk.

Med de orden steg Allert uppför trappan, och innan Rakels nyfikna tunga hann fråga mera, var den gamle gången in i sitt hus.

Rakel stod kvar ett ögonblick utanför den stängda dörren, som om hon inte vetat hvad hon skulle göra. Så spottade hon ut björkkvisten på trappan och sprang nedåt sjöbodarne, där hon försvann.

Rakel gick längs en smal mörk prång mellan två bodar. Småsten och snäckskal krasade under hennes fötter och vattnet kluckade mot pålar och kölar. Taken på bodarne voro nästan byggda ihop och släppte bara ned en smal strimma ljus, men framför henne syntes luften som en slickande blank remna och ditupp ledde några murkna trappsteg.

— Nu är jag inne i berget, hviskade Rakel på lek till sig själf — men jag måste fly, innan jätten tar mig.

Och därmed flög hon med ett hopp uppför trappan och ut på bryggan, men hon hade blifvit så rädd för sina egna skämtord, att hon inte vågade se sig om ned i det svarta mörkret. Tänk om något ondt lurade på henne därifrån.

Mellan högar och tunnor och stäplor af kistor och skeppsbråte, ankaren och kättingar hittade hon väg till kanten af bryggan, där hon satte sig och såg ut öfver böljorna, som dansade in från fjorden. Det hade blåst upp lite! och vinden susade i tacklen. Ofverallt var det lomt på däckan, helgdagen hade lockat sjöfolket uppåt staden. Rakel kände alla jaktarna och sluparne, hvem som ägde dem och hvem som färdades på dem. De voro förtöjda in till bryggorna och ett stycke från land

lågo större fartyg för ankar. Där funnos skeppet "Gröna Lejonet" och briggen "Sancte Jörgen", skeppet "Jungfru Catharina" och den lille huckerten "Norrvikens Timmerman". Rakel räckte lång näsa åt galjonen på "Jungfru Catharina", en stor kvinnogestalt med kronblå tröja om sina svällande bröst, brandgult hår och stora stirriga ögon.

— Fy, hvad du är dum, pratade Rakel. — Tror du, du är vacker?

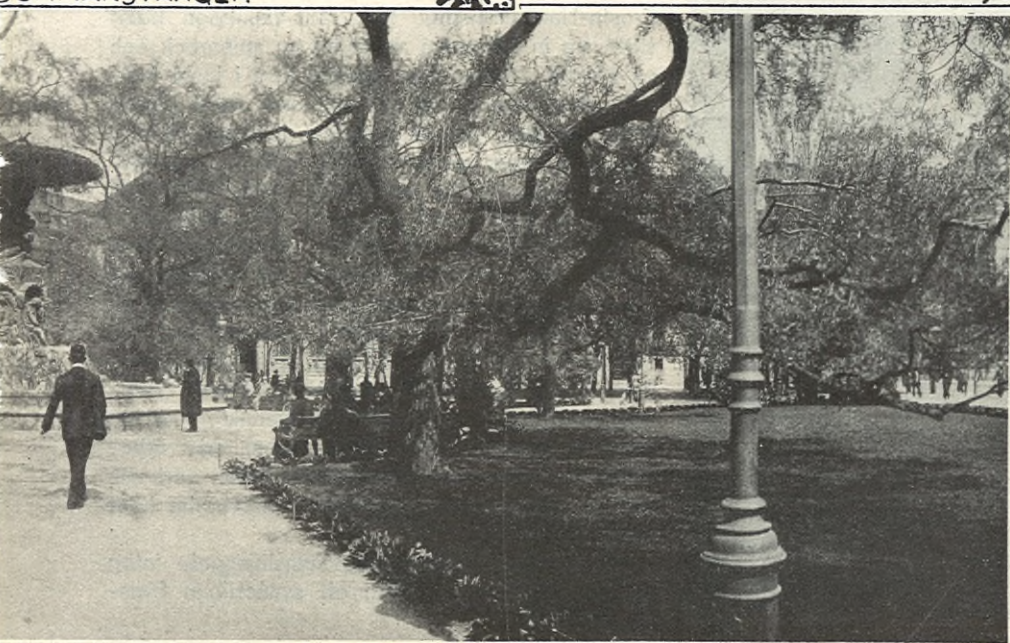
(Forts.)

SOMMARSTÄNGEN

ÖNSKEKEDJAN.

ÄRD I HÖGSOMMARFÄGRING.

TRE GRACER

Fru Jenny Cecilia Poppius.

Fröken Sofia Ahlforss.

Fröken Ulla Schmidt.

Fröken Gertrud Byström.

Kvinnoporträtt

Den 14 juni afled å sin sons egendom Norra Knästorp vid Lund efter endast ett par dagars sjukdom fru Jenny Cecilia Poppius, född Hazelius. Den aflidna, änka efter framlidne tullfiskalen i Stockholm, v. härads höfdingen E. G. Poppius, var dotter till den bekante publicisten och patrioten Joh. Aug. Hazelius och syster till d:r Arthur Hazelius, Skansens skapare. Fru P. var den sista kvarlevande i syskonkretsen sedan systern, änkebiskopinnan Heloise Engeström, för kort tid sedan afled. En riktt begåfvad personlighet med stor vänskrets sörjes hon närmast af barn och barnbarn. En son är agronomen Dan Poppius å Norra Knästorp, en dotter är gift med chefen för Södertälje verkstäders aeroplanfabrik, friherre Carl Cederström.

Telegrafkommissarien i Trollhättan, fröken Sofia Ahlforss, har i dagarna af K. Maj:t tilldelats guldmedaljen af femte storleken "för nit och redlighet i rikets tjänst".

I medio af denna månad fyllde fröken Ulla Schmidt i Hernösand 60 år. Fröken S., som i yngre år utöfvade lärarinnekallet, innehar sedan närmare 20 år en begravnings- och textningsbyrå i sin hemstad. Dessutom var hon under 21 år anställd å Norrlands ångf. Assuransförenings kontor. Under 1913 tillhörde hon en kortare tid stadsfullmäktige, hvarunder hon motionerade om bättre vägar till stadens utbyggen samt för anskaffande af saluhall. Invald af Landstinget till suppleant i Härnösands arbetsstuga är fröken S. mycket intresserad af dess uppgift liksom för sociala angelägenheter öfver hufvud. Därför biträ-

der hon så ofta hennes tid tillåter med föredrag och föreläsningar, som stå i sammanhang med hennes sträfvan för samhällsutvecklingen. Hennes varmaste önskan, för hvilken hon arbetar, är att få till stånd ett hem för gamla ensamma människor, ej efter fattigmönster utan ett "Aftonsol"-hem, där de värlösa skulle finna skydd.

Fröken Gertrud Byström afgick med detta läsårs slut från sin befattning som lärarinna vid Högre Läroverket för flickor i Karlskrona, och hon blef därvid föremål för en hjärtlig hyllning från såväl kamrater och elever som från föräld-

Fröken Nanny Fredin.

till dagskrönikan.

rar till de många årsklasser gossar, som hon lärt in i skolan. Utom genom tal och blommor visade föräldrarna äfven sin tacksamhet genom en hedersgåfva bestående af 1,600 kr. i guld, hvilken öfverlämnades åt fröken Byström i en silfverskål afslutningsdagen. Fröken Gertrud Byström är född i Karlskrona den 31 maj 1855 och dotter af öfverstelöjtnanten vid flottan J. Byström och fru Sofi Byström, f. Wallenström.

Sin lärarinneverksamhet började hon redan vid nitton års ålder i den dåvarande Elementarskolan för flickor i Karlskrona. Sedan var hon lärarinna i familjer i Småland, Ostergötland och Västergötland. — Vintern 1881—1882 vistades hon för språkstudier i Paris där hon äfven vistades sommar 1897 och 1907. År 1891 återkom hon till Karlskrona som lärarinna vid samma skola, där hon gjort sina första lärospån och hvilken 1896 uppgick i Högre Läroverk för flickor. Det är här hon sedan oförtrutet och oafbrutet arbetat — ett mönster af plikttrohet, omtyckt af kamrater och elever. Sitt största intresse ägnade hon åt tredjeförberedande gossklassen. Där var hon klassföreståndarinna, och fröken Byströms gossar hade särdeles godt anseende vid inträdesexamen. I denna klass lade hon framförallt sin ovanliga arbetskraft, och många män och ynglingar minnas nog nu med tacksamhet hennes arbete.

En ung stockholmstelefonist, fröken Nanny Fredin, räddades häromdagen en gosse från att drunkna. Parfveln hade ramlat i vid Münchens bryggeri vid Söder Mälarstrand och skulle otvivelaktigt gått till botten, om icke fröken F., som just då passerade platsen, modigt kastat sig i vattnet och efter åtskilligt besvär dragit upp gossen.

En 80-årig konstväfverska.

I EN GAMMAL HEMTREFLIG GÅRD MELLAN blommande syréner, pioner och apalar, vid Gasverksgatan i Lund, bor den gamla konstväfverskan fru Bengta Eskilsson, känd öfver hela vårt land — och äfven utanför dess gränser f. ö. — som en af de främsta representanterna för den i gammal allmogeväfnad bofnande textilkonsten.

Den 14 juni fyllde hon 80 år, och de då från alla håll i mängd inströmmande lyckönskningarna visade nogsamtt hur uppskattad hon är. Med oförminskad andlig och obruten fysisk spänstighet leder den gamla ännu sin väfvskola, där hon invigt hundratals lärjungar i allmoge- och gobe-längväfnadens konst. Borgfruar och societetsdamer, icke endast inom vårt lands gränser utan äfven i grannländerna, ja, i Frankrike, Tyskland, England och Amerika erkänna sig tacksamt som hennes elever, och hennes väfnader pryda vägg och bord, förnöjande ögat med sin varma, harmoniska färgväxling i kungaborgen och slottet såväl som i talrika borgerliga hem. Det rykte hon förvärfvat har nämligen icke kunnat förmå fru E. att taga högre pris för sin vara än hon ansett motsvara den redliga lönen för material och arbete.

Bengta Eskilsson.

Bengta Eskilsson i Lund.

Utgången från ett enkelt skånskt bondehem, i Frosta-Hammarlunda, fick fru Eskilsson tidigt sätta sig in i konsten att sköta en spinnrock och en väfstol. Sedan hon grundat hem i Lund fortsatte hon härmed på ett sätt, som snart gjorde henne ryktbar, och då allt flera önskade få lära sig väfva under hennes ledning uppsatte hon 1887 sin väfvskola, hvilken hon sedan dess, tidvis med tillhjälp af döttrar och en systerdotter, bedrifvit.

Bland de många utmärkelser, som kommit henne till del, märkes guldmedalj för väfnader på världsutställningen i Paris 1900 samt diplom från jaktutställningen i Wien 1907. I samband med den sistnämnda fick hon i uppdrag att till dåvarande österrikiske tronföljaren, ärkehertig Franz Ferdinand, förfärdiga en bonad i "drättaduk", hvare de skånska väfnadsfigurerna tillsammans med ärkehertigens vapen utgjorde motivet. Äfven vårt nuvarande konungapar och danska hofvet ha köpt väfnader af fru E.

På Baltiska utställningens hemslojdsgata intog den Eskilssonska montern ett synnerligen framstående rum.

**ALSKVARDT OCH NASVIST KRING
DAGENS "ON DIT".**

MAN TALAR MYCKET OCH INDIGNERADT om "de dyra tiderna", det stora flertalet af vårt folk inom olika samhällsklasser lider hvarje dag af de onaturligt stegrade lifsomkostnaderna, men sträfvan det att i handling beifra och, så vidt möjligt, kväva de ingalunda dunkla orsakerna till detta nationalelände tyckes, efter hvad erfarenheten ständigt visar, bli stående vid några omständliga och osäkra ansatser. Man nöjer sig som vanligt här i landet med dekorativ ämbetsmässighet, d. v. s. en eller annan kommission eller kommitté tillsättes, och medlemmarnas porträtt komma i tidningen för att tillfredsställa personreklamens kraf. Inför det klena, långsamt mognande resultatet af dylika åtgärder föranledes den med rätta otåliga allmänheten till en förmodan, att herrar sakkunnigas arbete hufvudsakligen består i att noggrannt afsmaka de olika lifsmedel, hvilkas enorma prisförhöring det ju gäller att med all kraft stäfa.

Vi sakna alltfjämt ett effektivt lagligt ingripande mot de affärsmän, som manifesterar sitt dåliga medborgarsinne genom sina godtyckligt stegrade priser på matvaror, sitt cyniska ocker på nödvändighetsting. Klok, human, snabb reglering, med rättvisa och rimlighet åt alla håll, organisation är hvad som fattas i vårt land; bristen på praktisk målmedvetenhet och fasthet vid inredningen af eget bo är det moderna Sveriges olycka.

Äro parti- och minuthandlandena i lifsmedel våra tyranner, så äro restauratörerna det i ännu långt högre grad, formligen besatta som de blifvit af ett otogladt spekulationsbegär.

Visserligen är inköpspriset på de flesta förnödenheter dyrt, men jämför detta med siffrorna på restaurangernas matsedlar, och ni skall finna en "påläggning", som måste resultera i en förtjänst på omkring 100 proc. för vederbörande, äfven sedan de oftast minimala omkostnaderna för tillagningen frånräknats. T. o. m. på en liten enkel restaurang är det numera omöjligt att få en vanlig frukostträtt under 80 öre. Lägga därtill som billigaste förrätt det obligatoriska "smör, ost och sill" à 45 eller 50 öre, en pilsner till 35(!) öre, en kaffe till 30 öre (omkostnader pr kopp cirka 2 öre!) samt dricksslant åt uppappare — ty källarmästare äro som bekant de enda affärsmän, som ha till egenhet att låta kunderna direkt aflöna restaurangens personal — och vi ha nått en summa på öfver två kronor för ett frukostmål, som ur stockholmsk synpunkt måste anses sparfanskt. Hur föga sådana enorma priser äro af behovet påkallade kan en hvar finna också vid en jämförelse med afgiften för en frukost eller middag på någon af våra förträffliga hus-

hållsskolor, där man kan få samma matkvantitet, ej sällan bättre lagad, för ungefär hälften af det ofvannämnda beloppet och där betjäningen är, som sig bör, lönad af affärsinnehafvaren.

Det är ynkligt, att vår publik skall stå komplett maktlös inför denna riksfara af hänsynlösa matprocentare, paralyserad af sin äktsvenska fröghet och försynthet, sin löjlige fåfanga att kosta hvad det vill, "visa sig gentil" och bara betala. Det är beklagligt, att enskilda önsknin- gar och sträfvan den i sund anda och rätt rikt- ning icke ha att räkna på något stöd från våra statliga eller kommunala myndigheter. Nu om någonsin krädes det ett officiellt resolut ingrepp mot en näringsfrihet, som för längesen öfver- skridit den sanna frihetens gränser och blifvit själfsväld. Det synes vidare minst sagdt förvå- nande, att dagspressen, hvars makt, när den verkligen vill bruka den, är stor och oförneklig, icke sökt resa någon opinion mot all denna otill- börlighet. På detta håll har man, märkligt nog, i hufvudsak inskränkt sig till att meddela faktum och därefter låta en eller annan kåsör på hvarje- handaafdelningen åstadkomma litet gemyligt skämt om "källarmästarnas senaste". Så förhåller det sig tyvärr, att hellre finge väl Sverige för- gås, än att vårt folk i genomsnitt kunde besluta sig för ett enigt uppträdande i en angelägenhet af största sociala och folkpsykologiska bety- delse, nämligen partiell bojkott mot restauran- gerna, till dess normala priser framtvungits, en inskränkning öfver hufvud af den löjlige och nes- liga kafé- och restaurangtillvaro, det "utelif", som nu senast vid förhören med rånmördaren Gyllenpalm fått sin bjärta belysning. Restauran- gen som en härd för lättja, för lösakighet i ekonomiskt och moraliskt afseende och eventu- ellt förbrytelser i syfte att skaffa medel till fort- sati sällskaps- och nöjeslif är ett gifvande fids- psykologiskt kapitel, som kunde förtjäna att stu- deras ingående.

Våra matprocentare ha sina pigga själsfrän- der i våra famösa hyresvärdar, hvilkas skräck- regemente särskildt i Stockholm är tryckande. Men det finns verkligen en smula mera grundade skäl för våra dyra hyror än för vår dyra mat. Den egentliga orsaken till de höga våningspri- serna bör dock icke, som många tro, sökas i det visserligen alltför kostbara material (marmortrap- por, äkta träslag, etc.), hvarmed en stockholmsk byggmästare rör sig, i motsats mot t. ex. en köpenhamnsk. Nej, ursprunget till det onda skall sökas i de hos oss abnormt uppjobbade tomt- priserna, och härvidlag vill det sig icke bättre än att Stockholms stad själf gått i spetsen med sjumilasteg och indirekt uppmuntrat till osund spekulation i byggnadsmark. För cirka 35 år se- dan kunde en tomt i trakten af Esplanaden (Kar- lavägen) köpas efter 50 öre pr kvadratfot; nu befingar priset för ett byggnadsområde i den ny- anlagda stadsdelen å öfre Östermalm 25 kr. pr kvadratfot eller kanske i vissa fall mycket mera, och i ett af Stockholms centrala partier uppföres f. n. en byggnad, hvars markområde belöper sig på den nätta summan af mer än 500 kr. pr kva- dratmeter. Det är ju siffror som tala ett kraf- tigt språk, och man förstår, att med sådana för- utsättningar hyrorerna näppeligen kunna sjunka.

Hur länge skola vi vänta på att de sporadiska diskussionerna och tröga "utredningarna" i ofvan berörda ämnen af fundamental nationell innebörd ändtligen utlösa sig i åtgärder, som ge relativt stadga åt förhållandena och sätta gränser mellan hvad som är rimligt och orimligt, rätt och orätt?

Som det nu är, stå penningutgift och bekom- men valuta i en alltför skriande motsats till hvar- ann i detta idélöshetens och den bristande soli- daritetens förlofvade land. Men det är väl icke, som de saktmodiga och lättsinniga bland oss helst vilja tro, absolut ödesnödvändigt, att allt skall förbli så illa som det är och länge varit.

BAZIL.

**Skaffa kläder åt Barna-
vårdsbyråns småttingar!**

BARNAVÅRDSBYRÅN I STOCKHOLM, SOM nu existerat i snart tjo år, har en dubbel uppgift, dels att hjälpa mödrar och deras barn, som ha det svårt, dels att vara en föreningspunkt för de institutioner och enskilda som i Stockholm arbeta för att hjälpa och understödja samhällets minsta. När den tioåriga verksamheten nu kan öfverskå- das, så kan man tryggt påstå, att den burit frukt långt öfver förväntan. Fattiga mödrar och i många fall äfven fäder ha bisprungits med råd och dåd, ha fått den individuella hjälp, som just deras nöd- läge kräde. Ibland kanske det har gällt att skicka en utarbetad arbetarhustru på landet att hvila och att under tiden ta hand om barnen, i ett annat fall fall blir det fråga om att för en kortare eller längre period skaffa tak öfver hufvudet åt en mor med ett spädt barn. Byråns arbete inskränker sig icke till att utkräva uppfostringsbidrag af för- sumliga barnafäder, som någon kanske vore fre- stad att tro. Om man kastar en blick i den senäs- te årsberättelsen finner man, att till Barnavårds- byrån under 1915 i uppfostringsbidrag influtit kr. 29,930:56, däraf från fäder 14,991:28, från möd- rar 7,234:83 och från fattigvårdsstyrelser och fö- reningar 1,704:05.

Som förmedlingslänk mellan allmänheten och den enskilde är Barnavårdsbyrån en viktig insti- tution, som borde anlitas i ännu större utsträck- ning än hvad som sker af dem som kunna och vilja hjälpa. Och det finns ganska godt om så- dana personer. Det gifs en särskild form af väl- vilja, som Barnavårdsbyrån skulle sätta särskildt stort värde på och det är att komma ihåg den med småkläder. Af sådana har man ständigt ett stort behof, äfven kläder åt större barn äro väl- komna, men allra helst vill man ha något åt spädbarnen.

Det finns i flera svenska städer syföreningar, där ett antal damer komma tillsammans och sy spädbarnsutstyrlar. Idén är förträfflig och för- tjänar att tagas upp på flera håll. Hvarför inte nu under sommarsäsongen, då kafferepen i alla fall höra till de oftast återkommande nöjena i alla villor, sätta i gång med att sy småkläder åt Bar- navårdsbyråns småttingar. Det behöfs en helt li- ten krets, utgifterna för material bli icke stora, då de delas på flera händer, och så har man, när sommaren är öfver, ett påtagligt resultat af kaffe- drickningen och en inre tillfredsställelse att ha utträttat en god gärning, som eljes knappast brukar följa i kafferepens spår.

**Ärade halfårs- och
kvartalsprenume-
ranter**

erinras vördsamt om nödvändigheten att förnya prenumerationen för årets senare hälft på det att afbrott i tidningens expedition må undvikas. Alla prenumeranter erhålla också i år gratis

IDUNS JULNUMMER,

hvilket bjuder på förträffliga bidrag af våra främsta författarinnor och författare såsom Ellen Key, Selma Lagerlöf, Marika Stjernstedt, Anna Wahlenberg, Elin Wägner, Henning Berger, Bo Bergman, Johan Nordling, Ludvig Nordström, Sig- frid Siwertz, Anders Osterling m. fl.

En nyhet under det nu begynnande halfåret blir Iduns afdelning för skönhetsvård, af hvilken vår kvinnliga läsekrets gifvetvis kommer att få stor nytta. Se ett särskildt tillkännagifvande härom i föregående nummer!

Iduns ärade halfårsprenumeranter

erinras vördsamt om vikten af att i god tid förnya prenumerationen, så att afbrott i tidningens regelbundna expediering må undvikas.

Iduns värdefulla julnummer utdelas till alla prenumeranter.

Prenumerera genast!

SJU dagar i veckan läses en annons i **IDUN**

GAHNS Farena-crème.

En kund skriver därom: »Farena Hafre-crèmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala. Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND**
Inneh. af Elisabeth Ostmans Hushållerskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 25 JUNI—1 JULI 1916.
SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt omelett med stufvad kalfnjure; mjölk; kaffe eller te.
Middag: Kall skinka rester från lördag med legymsalad; kokt sparris med rödtt smör; citronkräm med bakelser.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; spicken sill med färsk potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkkötletter med gräddsås; filbunke.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Markrill, stekt i ugn med brynt smör

och potatispuré; kall rispudding med saftsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ansjovisgratin; kaffe eller te. Middag: Oxstek som vildt med potatis och pressgurka; rabarberkräm med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; grot af kornflingor med katrinplommonkompott; spenatomelett; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Grönsoppa; nudelgratin med svamp, samt potatis och glaserade morötter; stekta bananer.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttpudding med äggstanning (rester från onsdag); filbunke.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvad spenat; choklad-soppa.

RECEPT:

Legymsalad (f. 12 pers.). 2 morötter, 1 selleri, 1 palsternacka, 2—3 små sockerrovor, 1 litet blomkålshufvud, 1 hg. konserv. turska bönor, 1 hg. konserv. sparris, 1 hg. konserv. fina ärter.

Saladsås: 1/2 tsk. salt (3 gr.), några korn paprika, (1/2 tsk. socker), 4 msk. fin matolja, 3 msk. ättika ell. vinäger.

Till garnering: 1 salads-hufvud, 2 msk. finhackad persilja, 2 tsk. finhackad krasse eller körfvel.

Beredning: Rotsakerna ansas, kokas och skäras i vackra strimlor med legymknif. Blomkålshufvudet ansas och kokas på vanligt sätt. Bönorna skäras, på snedden i mindre bitar, och sparrisen skäres midt itu. Legymerna, som böra vara nykokta och helst ljumma, uppläggas i grupper på ett rundt silfverfat, garneradt med saladsblad; i midten lägges blomkålshufvudet. Till saladsåsén lägges kryddorna i en skål och blandas med vinägern, hvarefter oljan tillsättes, litet i sänder och såsen hälls öfver legymerna, som därefter beströs med en blandning af persiljan och krassen. Saladen serveras till stekt kött.

Citronkräm (f. 6 pers.). Skäl och saft af 1 liten citron, 2 del. krossocker (190 gr.), 1 del. franskt vin, 1 1/2 del. vatten, 6 äggulor, 2 del. tjock grädde.

Beredning: Citronen sköljes väl och torkas, skalet afrifves mot sockret, som därefter lägges i en blankskurad kastrull. Citronsafven pressas ut och blandas med sockret, vinet, vattnet och äggulorna tillsätts, och blandningen vispas, tills sockret smält. Kastrullen flyttas då öfver elden, och krämen får under kraftig vispning sjuda, tills den är tjock och pösig. Krämen upphälles och vispas tills den är kall. Om så önskas, tillsättes därefter den till hårdt skum slagna grädden. Serveras i kompottskål med bakelser.

Halva satsen räcker till fyllning i en stor tårta. Grädden bör då uteslutas.

Oxstek som vildt (f. 6 pers.). 1 kg. benfritt innanlår, 1 hg. späck, 3/4 lit. ättika, 3/4 lit. vatten, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 8 del. kokande gräddmjölk.

Beredning: Köttet bultas väl med en fuktig köttklubba och späcket i täta rader med späcket, skuret i strimlor. Det lägges, dagen innan det skall anrättas i en blandning af ättikan och vattnet. Det torkas därefter väl med en duk och bindes med segelgarn, så att det får vacker form. Smörät brynes i en järnkastrull, ej större än att köttet nätt och jämnt rymmas däri. Steken lägges i och brynes väl på alla sidor, hvarefter den beströs med kryddorna, och den kokande mjölken spädes på. Köttet får därefter steka med tätt slutet lock, tills det är mörkt, eller omkr. 2 1/2 tim. Steken skäres, lägges upp på varmt fat, öfvergutes med ett par matskedar säs, gernerar med brynt potatis, grönsalad eller persilja samt serveras med rödt vinbärgselé och syltgurka.

Såsen serveras afredd, tillsatt med litet soja.

Gröt af kornflingor med mjölk (f. 6 pers.). 4 del. kornflingor, 4 del. vatten, 6 del. mjölk, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.).

Beredning: Vattnet kokas upp, kornflingorna iröras och få koka 5 min., mjölken kokas upp och tillsättes, hvarefter gröten får koka ytterligare 15—20 min. Afsmakas med salt och socker samt serveras med mjölk eller fruktkompott.

Nudelgratin med svamp (f. 6 pers.). 2 del. nudlar (80 gr.), 1 1/2 lit. vatten, 2 tsk. salt (10 gr.), 2 msk. smör (40 gr.), 5—6 del. grädde, 1 tsk. salt (5 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar.

Svampstufning: 1 burk blandad svamp (1/4 lit.), 1 burk champinjoner (1/4 lit.), 5 gr. torkade murklor, 2 msk. smör (40 gr.), 2 1/2 msk. mjöl (25 gr.), 2/3 del. svampspad, 2 del. grädde, salt, socker, hvitpeppar, 1 äggula.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor, 2 msk. riven parmesanost.

Beredning: Vattnet kokas upp med saltet i en rymlig kastrull, nudeln lägges i och får koka omkr. 15 min. Den upphälles i durkslag och vattnet får väl afrinna. Smörät smältes i kastrullen, nudeln lägges i och grädden spädes på, litet i sänder, under det stufningen får koka omkr. 1 tim., hvarefter den afsmakas med kryddorna.

Till svampstufningen skäras blandade svampen och champinjoner i tärningar. Murklorna sköljas, skällas i hett vatten och vattenlägges dagen innan de skola användas. De kokas i samma vatten de legat i blöt, få afrinna och skäras i tärningar. Svampen fräses i smörét tills det blir klart. Den klämms då upp ur smörét med en sked, hvarefter mjölet fräses med smörét 2 min., svampspadet och grädden spädes på och svampen ilägges. Ägg-

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas af **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.**

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25

BILLIGT! - Finnes af alla apotek - BILLIGT!

Alla som själfva vilja måla i hemmen och önska ett utomordentligt vackert och hållbart arbete böra använda emaljfärgen **Chinalack**. Arsenikfri enl. nya giftstads-gan. Erhålles hos alla färg-handlare. Se till att Ni verkligen får Chinalack och tag ingen annan. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & C:o A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

INGER SYMASKINER VÄRLDSBERÖMDA

Obs.!

VARUMÄRKET

“FYRTORNETS”

Svenska

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

NYA **WERMLANDS-TIDNINGEN** Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850 är Värmlands största och äldsta tidning.

MER OCH MER

öfvertygas den ärade almänheten om att **YVY-TVÄLEN** är den fönesta bland tvålar. Yvy-Tvälen säljes i hvarje välsoortrad parfym- och herrekliperingsaffär. Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik, YSTAD.

SOLIO BÄSTA FOTOGRAFISKA PAPPER GRATIS PROFILBILD & PROFPPAPPER FRANKO HASSELBLADS FOTOGRAF AB Göteborg AKTIEBOLAGET HASSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

Förnämsta vita stängtvål är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål** OBS. Björnstämpel!

CLOETTAS GULD-CACAO I vidstående förpackning säljes öfverallt **1 HEKTO 45 ÖRE**

Ett tjog ägg för **20 öre** kan ingen köpa men **risgryn** för 20 öre (400 gr.) innehålla samma näringsvärde som **ETT TJOG ÄGG** (enligt Lifsmedelkommissionens broschyr).

HULTMANS RENA CACAO
Det bästa Ni kan giva dem!
Lukulin TANDCRÈME & MUNVATTEN
Bevarar tänderna friska och vackra

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAF AV LÄKARE
«Vid allmän svaghet, nervositet, öfveranstängning och sömnlöshet.»
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agra
Yoghurt Margarin

Mjölkk

är något, som många barn tröttna på. Då är

Kathreiners Maltkaffe

välkommet, ty mjölk blir — tillsatt med det fullkomligt oskadliga Kathreiners Maltkaffe — en av barn synnerligen omtyckt dryck. Kathreiners Maltkaffe, som dagligen drickes av millioner människor över hela världen, finnes till salu hos alla handlande.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR - & KORTVARUAFFÄRER.

gulan tillsättes, stufningen får sjuda och afsmakas med kryddorna.

Nudlarna och svampstufningen blandas tillsammans, massan hålles i smord och brödbeströdd form och resten af skorpona samt den rifna parmesanosten strövs öfver. Anrättningen gratineras i varm ugn (omkr. 280°) omkr. 20-30 min. Serveras med potatis och glaserade morötter.

ägghvitorna nedskäras. Köttet lägges i en smord och brödbeströdd pajform, äggstanningen hålles öfver och beströvs med persiljan. Puddingen gräddas i ugnen, tills den fått vacker gulbrun färg, eller omkr. 3/4 tim. Serveras med kokt potatis och smält smör.

ANN' MARIE GUTTE OCH STINA LIND.

af Ingrid G.

(Forts.)

Emellertid var det en mycket trött liten sjuuttonåring, som skrefs in vid seminariet.

Stina Lind var ung och ifrig och ville så gärna ta allt på djupaste allvar och göra sitt allra bästa af de fyra arbetsåren. Hon knogade duktigt på, termin efter termin, och satt mängden gång uppe till långt in på natten, när eftermiddagen tagits till »frivillig» teckning, föredrag eller »klasspromenaden» eller något annat alldeles nödvändigt. Med okufilig energi öfvervann hon sin motvilja för vissa ämnen och satte som sitt mål: högt betyg i allting.

Från Ann' Marie kommo esomoftast glada bref, fulla af lifslust. »Kan du tänka dig», stod det en gång, »något så lustigt. Härmdagen, när jag gick på torget för att köpa potatis och just stod och tittade ned i en säck, drog någon mig varligt i armen och samme någon hviskade: »Hör du, Ann' Marie, köp min potatis!»

Då jag vänder mig om... hvem står där? Jo, Bengt Jonsson, du vet. Först kände jag knappt igen honom. Ögonen var det, som voro annorlunda. Det hade kommit något käckt i dem. Nog för att de alltid varit vackra. Men... inte så där lefvande. Minns du, hur tråkig Bengt mängden gång var förra vintern, när man skulle ha litet roligt. Inte ville han det, och inte ville han det. Och jag önskade ibland, att far inte kände hans far så väl, så man sluppit bjuda honom. Bara när han hjälpte mig med den förfärliga geometrin, var det bra att ha honom till bekant...

»Hvad stirrar du efter», sa' Bengt. »Hvad gör du här?» sa' jag. »Har kört in på morgonkvisten från Mellangården och håller för närvarande på att sälja potatis.» »Har den vuxit på sandjord?» frågade jag egentligen för att säga något.

»Det förstås eller också på kalkgrund eller lermark. Förresten behöfver du inte alls se så förvånad ut. Det är ditt fel alltsammans.» Hvad som nu var mitt fel, fick jag inte reda på den gången, ty i detsamma kom tant Anna Lönstedt, hon, som har reda på allt i hela staden, och då försvann jag efter att ha sagt Bengt hur många säckar jag skulle ha.

När jag sedermera stod i köket och stökade med frukosten — nämnde jag något om i mitt senaste bref, att vi inte ha någon jungfru denna vinter? — kom Bengt med potatisen. Jag bjöd honom på varmt, godt kaffe. Och det tyckte han om, må du tro.

»Jag tänkte, du läg i Uppsala», sa' jag.

»Vet du inte ens, hvad du gått och ställt till?»

Jag försäkrade honom, att jag inte vetat det allra ringaste.

»Jo, ser du, det var som så, att far din kom en aftonstund öfver till oss och talade om, att han hade en liten flicka där hemma, hvilken rakt inte ville ta sig något annat före än läsa, och hvilken rent af höll på att bli förläst. Och så fick far min strax den åsikten att det ej var stort bättre med hans pojke. Och så blef det ingenting af med uppsalaresan, utan far letade reda på någon bland sina vänner och fränder, som ägde en gård, och dit kom pojken.»

Nog för att jag alltid tyckt bra om Bengt, men i den stunden var jag så glad åt honom. Att man blir så vacker ute på landet, det visste jag inte.

Jag hörde mig för hos far, och fick då veta, att det gått ganska hett till, när Bengt fick reda på, att han fick ligga öfver ett år. Bengt sade genast nej. Och då hans far stod fast vid sitt beslut, trotsade han honom och skref till sin morfar och framhöll det oberättigade uti att bli hindrad i sina studier. Gå på landet som dräng. Aldrig! Morfadern höll med honom och lofvade bekosta hans vistelse i Uppsala. (Det är från den där rika gubben, som Bengt får alla sina meteorologiska saker.) Men då kunde inte Bengt. Och jag är så glad däröfver. För sådana där förändringar undergår man nog ej i Uppsala. Och eftersom han ämnar bli professor, visst hinner han få läsa alltid.»

En annan gång skref Ann' Marie om aftonstunden i sitt hem:

»Det är, som om jag icke på mycket, mycket länge ägt dessa kvälens timmar helt som nu. Far kommer in i hvardagsrummet till oss andra. Ibland läser han högt. Och ibland spelar mor. Och, vet du, Per stannar hemma nu om aftnarna och läser sitt latin på sitt rum i stället för i andra pojkars... Ingen enda läxa till nästa dag, det är det allra bästa af allt bra.»

Stinas bref till Ann' Marie innehöll mestadels något om den eller den läraren eller om den eller den kamraten, om tentamina, proflektioner samt allt oftare uttryck för, hur trött hon kände sig.

Resande i Stockholm
JACOBSONS Tapisseri-Affär.
Handarbeten, Dam- & Presentartiklar.
Välkänd. Välsorterad, Etabl. 1832
24 B Grevturegat. Vid Tattersall.

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Dagarna i hennes unga lif voro visst ej utan intresse, men tungsam gingo de, enahanda bjödo de på... läsa... läsa... bara läsa. Eller lyssna till andras framställning af viktiga fakta lika väl som detaljer i det oändliga. Och andras åsikter sedan. I skolan blef man på visst sätt aktad. Men nu togs det så hårdt uti allting, och mycket, som varit en kallt, refs ned för en. Hon hade den första tiden en känning af att man ville komma åt henne. Hvarför, det förstod hon ej. Hon visste endast, att det var ohyggligt tröttsamt att ej få vara i fred.

Men man fick göra med henne ungefär som man tyckte. Om hon än kände det svårt att man liksom ryckte henne hit och dit och dref ohejdat på, föll det henne aldrig in att sätta sig till mötvärn.

Under allt detta glömde hon att se sig om efter solljuset och morgonrodnaden och backarna fulla af blåsippor — allt, som ägt hennes barndoms kärlek. Och människorna, dem gick hon liksom förbi — gamla och ung, glada och sorgsna, fattiga och rika.

Läsa... läsa... bara läsa.

Stackare den, som glömmar sin själ för läsningens skull. Glömmar att se sig om efter solljuset och aftonrodnaden och blåsipporna i backen. Hans sinne blir hårdt. Hans kraft bruten.

Mot slutet af sista terminen skref Stina Lind följande till sin barndomsvän:

»Nu när jag snart står vid målet för detta års intensiva arbete, ser jag och förstår som aldrig förr, hvad jag satt in att komma dit. Var det värdt så mycket? Nej, och tusen gånger nej: Min hälsa är förstörd. Och jag kommer aldrig mera upp. Jag känner, som om jag alltid skall förblifva trött och nervös. Och det känns, som om jag hatade, allt hvad läsning heter. Och den vägen måste jag allt framgent gå.»

Ut i lifvet kommo dessa människobarn — några och tjuu år — med mähända en lång arbetsdag framför sig. Den ena utan lust och fröjd, den andra klarögd och klartänkt, frisk och sund.

Och deras arbete vardt därefter.

Salicylsyra

såsom konserveringsmedel inom lifsmedelsindustrien står nu ej att erhålla.

Vid fabrikationen af safter, marmelader, läskedrycker, bärviner, inläggning af frukter (såsom gurkor etc.) m. m. äro

Benzoesyra och ren myrsyra

fullt jämförliga, ja ofta bättre medel. — Inhämta upplysningar och offert från Aktiebolaget Alfred Benzons & Co., Malmö: Post- och telegramsadress: Benzona. Tel. 1158, 1161, 5161.

OXYGENOL-SALVA

Med vätesuperoxid

VÅRA SMÅ "SLITVARGAR"

behöfva nya kläder nu till sommaren!

**PRENUMERERA NU GENAST PÅ
"BARNGARDEROBEN"**

Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande.

Prenumeration verkställs å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: för 3/4 år Kr. 2:40, halfår 1:60, kvartal 90 öre. Lösnummer portofritt mot 30 öre i frimärken till

Iduns Expedition, Stockholm.

För EN KRONA kan erhållas
EGET HEM å 6,000 Kr.

beläget i Dalsjö, Ornäs (Dalarne) vid allm. landsväg. Omf. boningshus, ladugård, 10 tunn. odlad jord förutom skog. Allt i godt skick.

Sommarvilla å 2,000 kr.
innehållande 2 rum och kök (träfärdig).

Egnahemslotteriet, Bryggaregatan 14 Å, Stockholm C, Cigarr-, Pappers- eller Tidningsaffär.

Vinster utställas och lotter säljas hos Hovjuvelerare C. G. Hallberg i Stockholm, Göteborg, Malmö, Eskilstuna, Upsala, Sundsvall, Jönköping och Karlshamn.

GRÖT

NYMALDA

färska havregryn från svenska kvarnar fillhandahållas dagligen. Importerade gryn äro ofta gamla och förlegade. — Vid inköp av havregryn bör Ni därför icke endast begära, utan även försäkra Eder om, att Ni erhåller

svensk vara

Därjämte en mångfald andra vinster såsom:

Pianino å 1,000 kr., Motorbåt å 750 kr. Bordsilver från 500 till 100 kr., Möblemang å 500 kr., Lantbruksmotor å 500 kr., Linneuppsättning från 300 till 100 kr., Orgel å 200 kr., Velociped å 200 kr., Symaskin å 100 kr., Kaffeserviser å 100 kr., Elektrisk kopparkrona å 100 kr., Bokskåp å 100 kr., Skrivbord med stol å 100 kr., Kockkärl å 100 kr. m. fl. i trä, järn, koppar, silver, vävnader o. s. v. av svensk tillverkning.

Summa 26,000 kr.

Rekvirera lotter! En lott med porto och lista kostar pr postförskott kr. 1:34, två lotter 2:34 o. s. v. Direkt från exp. erhållas 10 lotter för 9 kr. Försäljare antagas. Skriv ett brevkort till

Nära slutsålt.

Dragning förestår.

eller efterfråga lotterna i närmaste Bok-, Cigarr-, Pappers- eller Tidningsaffär.

Lottpris 2 kr. Stockholms Fjällkoloniers Lotteri.

Insänd rekvisition, märkt X 1, adress **Artillerigatan 60, Stockholm**, hvar efter lotter sändas mot postförskott jämte kostnad för porto och dragningslista.

På grund af den strykande åtgången af lotterna förrättas

LEDIGA PLATSER

BILDAD FLICKA frisk, arbetsam, ordentlig och snäll, fullt kunnig i enklare matlagning och bakning, får plats d. 1 aug. som kokerska i bildadt hem på landet. Lön 25 kr. Barnfröken finnes. Adress Fröstad Norrgård, Linghem.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning och villig med husmoders hjälp sköta trefligt hem på landet, erhåller 1 juli plats i mindre familj. Lön 25 kr. pr månad. Svar till Box 38, Lerum.

HUSFÖRESTÄNDARINNA. Bildad, musikalisk dam i 30-årsåldern, med lust och förmåga att göra ett hem trefligt, erhåller angenäm befattning nu eller framdeles som husföreständarinna och sällskap hos ensam äldre gentleman i sydväsk stjädat. Svar med foto, betygsafskr. ref. och ålder till »X. Y. Z. Hemtrefnad», adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

SYKUNNIG BARNFRÖKEN, van vid renlighet och ordning, villig att något deltaga i skrifgöromål, erhåller anställning hos ämbetsm.fam. i medelstor residentsstad fr. o. m. midten af aug. 1916. Kan bli framtidsplats. Svar med ref. och uppgift å löneanspråk till »O. R. S.», Jönköping p. r.

EN KOKERSKA eller bättre, enkel flicka, fullt kunnig i matlagning, får plats nu genast på egendom i Bohuslän. Lön 30 kr. Svar m. foto rek. till Hensbacka Gärd, Munkedal.

BÄTTRE, FRISK FLICKA, kunnig i matlagning, o. bakn. — ej tvätt — samt villig åtaga sig ensamjungafrus sysslor, får plats på landet i litet hushåll 1 juli. Svar till »Rask och proper», Strengnäs Tidning, Strengnäs.

SÖJDLÄRARINNA eller annan bild. dam med 2,000 kr. kapital och intresserad af att höja kvinnan och hemmets arbete sökes. Svar till »Hemslöjd» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

EN BILDAD ENSAMJUNGFRU, fullt kunnig i matlagning, samt för öfrigt allt som hör till ett hems skötande får 1 juli plats i liten familj i Göteborg. Svar med betygsafskr., uppg. om ålder och löneanspråk torde ins. till »Göteborg f. v. b.», Iduns exp.

En bildad,

snäll och anspråkslös småskollärrinna sökes för 2 gossar 7 och 6 år. Ref., löneuppg. samt foto till Grefvinnan M. Cronstedt, Fullerö, Västerås.

En barnkär flicka,

villig utföra alla sysslor i mindre hem, (två barn 6 år o. 2 år) får bra plats i villa utanför Stockholm med gas, elektr. bel., vattenledning. Bör vara väl kunnig i enklare matlagning. Under sommarmånaderna finnes yngre jungfru. Tillträde genast. Svar till »Duglig hjälp», Iduns exp. f. v. b.

Examinerad småskolelärrinna

erhåller plats i Förb. Samskola i vackert landsortsstad. Svar med betygsafskrifter och foto samt uppgift på ålder och löneanspråk sändes till »Ex. småskollärrinna» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Elever i Gobelinväfnad emottages hos Amelia Fjæstad, Arvika. Racksta.

Plats

som föreständarinna för köksafdelningen vid Mariestads lasarett finnes ledig att tillträda den 15 nästa juli. Begynnelselönen är 600 kronor pr år och fritt vivre. Ansökan, åtföljd af betygsafskrifter, insändes ofördröjligen till Lasarettskontoret i Mariestad.

Kokerska

fullt kunnig i finare o. enkl. matlagning, erh. förmånlig plats genast eller till midsommar i Norrland. Upplysningar lämnas R. T. Djursholm 374.

Husmoder.

Husmodersbefattningen vid Kungl. Serafimerlasarettet kungöres härigenom till ansökan ledig före den 1 nästk. aug., inom hvilken tid hudsöande äga att till lasarettets kontor ingifva sina till direktionen ställda ansökningar.

Löneförmånerna äro 800 kr. årlig lön samt bostad med värme och lyse, tvätt och kost. Platsen tillträdes den 13 sept. 1916. Kungl. Serafimerlasarettsdirektionen.

En snäll bättre flicka

önskas till liten fam. i stationsstäm. att utan jungfru biträda frun med hemmets sysslor. Familjemedlem. Svar med foto och rek. till »Julie», Uttran p. r.

En afdelnings-sköterskeplats

vid länslasarettet i Umeå är ledig att tillträdas den 1 augusti innevarande år. Lön 500 kronor, husrum, kost och tvätt. Ansökningar torde insändas före den 15 nästinstundande juli till Lasarettsläkaren i Umeå.

Husföreständarinne- och värddinneplats.

I landsortsstad bosatt tjänsteman i god social ställning önskar nu eller till hösten såsom husföreständarinna en bildad, gladlynt, huslig, barnkär (helst musikalisk) dam, som är villig att i moders ställe kärleksfullt omhulda fyra barn samt i öfrigt förestå hemmet och bringa trefnad däri. Af foto åtföljdt svar med uppgift å ålder, löneanspråk och förutvarande sällsättning sändes till »H. V. Barnkär», S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Föreständarinneplatsen vid Nyköpings hospital

ledig till ansökan före 1 aug. Platsen tillträdes 1 okt. Nuvarande begynnelselön 700 kr. Ansökan, ställd till K. Hospitalsdirektionen, insändes till Överläkaren.

Elevplats

finnes fr. den 20 juli vid Kronpr. Margarethas vårdanst. (Kullsvedens station) för en i barnvård intresserad flicka. Fordringar: elementarutbildning och friskbetyg. Vid. genom föreständarinnan.

PLATSSÖKANDE

TVÄNNE FRISKA och villiga flickor från goda s. k. bättre hem erhålla snarast plats som kokerska och »hus» i god familj i Göteborg. Hushållet består af herr och fru samt tvänne barn. För barnen finnes särskild sköterska. Svar med foto och uppgift om ref., event med afskrifter af event. befintl. betyg, sändas till »Ordning & trefnad», Iduns exp.

23-ÅRIG FLICKA af god familj önskar plats som hjälp och sällskap till äldre dam eller ingenjörfamilj. Är villig deltaga i skrifgöromål. Åger god handstil och har någon kontorsvana. Sv. t. »V. 23», Iduns exp.

EN I SJUKVÅRD och något kläd-sömnad kunnig, elementarutbildad, ung flicka önskar plats i familj eller hos ensam dam, som sjukvårdare, hjälp och sällskap mot fritt vivre, event. någon lön. Vill gärna lära matlagning och öfrig hushlighet. Sv. till »O. J.», Alingsås p. r.

UNG FLICKA önskar plats i fam. Har genomgått hushållsskola, kunnig i handarb. och enkl. sömn. Sv. t. »Familjemedlem», Lindesberg, p. r.

PLATS SOM GVERNANT önskas af ung, undervisningsvan flicka, som genomgått högre 8-kl. lärov. Är även villig att gå frun tillhanda. Sv. till »Juni», Varberg p. r.

UNG FLICKA, som genomgått fem månaders kurs vid husmodersskola, önskar snarast möjligt plats mot fritt vivre i godt hem under god husmoders ledning för att vidare utbildas sig i matlagning i och för inträde vid skolköksseminarium. Sv. till »19 år», p. r. Eskilstuna.

UNG FLICKA af bättre familj, önskar plats till den 1 juli att under husmoders ledning sköta ett mindre hushåll. Har genomgått KATRINEHOLMS Husmodersskola. Betyg finnes. Lön önskas. Vill anses som familjemedlem. Sv. till »A. J. Källagård», Genevad.

MUSIK FLICKA från godt hem önskar plats i fam. som hjälp o. sällskap där jungfru finnes. Sv. till »Julie», Forla p. r.

PLATS PÅ KONTOR önskas af ung, bildad flicka med realskoleexamen; något kunnig i bokföring och maskinskrifning. Svar till »Fina betyg», Iduns exp. f. v. b.

dragning 30 juni.

12,500 vinster.

Högsta vinsten Kr. 9,000 2:dra vinsten Kr. 6,000

utgöres af följande föremål:
Herrumöbel från Nord. Komp
Olfjemålning af A. Genberg.
Motorcykel från Huskvarna.
Piano från Bergqvist & Nilsson.
Schatull m. 10 1/2 duss. kontr. mat-silfver o.
Brilljantsmycke från Guldsmeds-bolaget.
Flossmatta fr. Svensk Hemslojd.
Ljuskronea, marmor, brons fr. N. Komp.
 Alla dessa föremål en vinst.

»SVENSKT HEM» möbler och mat-tor till Hvardagsrum, Matsal, Säng-kammare och Jungfrukammare, särskild komponerade af artisten Hjalmar Renström.

3:dje vinsten Kr. 3,000

BIBLIOTEK i rikt urval, alla böcker bundna, jämte 2 bokhyllor af mahogny, 2 skinnfatöljer från Nord. Komp. m. m. **Sammanlagt vinstvärde 140,000 kr.**

Härmed inbjudes till Aktieteckning i A.-B. Hus-mödrarnas Centralförmedling.

A.-B. har till uppgift att förmedla försäljningar mellan Hem i landsorten af de alster deras gårdar frambringa, såsom matvaror af alla slag, bär, frukter, konserveringar o. inläggningar, väfnader o. föröfrigt allt de önska åfyttra utan andra mellanhänder än våra direkt t. hem i Stockholm.

Aktiebrevfren äro på 10 kr. styck o. ställas till viss man. Tecknings-lista o. alla öfriga upplysningar lämnas tacksamt af Martha Larsson, Husmödrarnas Centralförmedling, Jakobsgratan 20, Stockholm.

Fråga »Olga»!

»Olga» priv. Frågobyrå, Växjö, be-svarar alla slags frågor rörande hem och hushåll m. m. Hvarje fråga torde bifogas 50 öre + porto.

Inackordering

önskas af ung dam i godt hem, helst i öfre Norrland, där ungdom finnes. Utförligt svar till »M. M. 18», Nord. Komp. Annonbyrå.

Tvenne skolflickor

eller skolgossar kunna få god hel-inackordering i bättre, välrekomen-deradt hem i Stockholm. God om-vårdnad och tillsyn. Finaste referenser. Deladt rum. Södersol. Endast å väluppfostrade barn reflek-teras. Svar till »God omvårdnad» eller — A. T. Vasa 604 96, helst mellan kl. 4—5.

I-solig, tyst våning

med alla nutida bekv., hiss, bad-rum m. m. kan god inack. erh. ensamt eller deladt rum. Svar till »Centralt läge», Iduns exp. Riks 10462.

EN STUGA finnes att hyra inneh. 3 rum och kök i det natursköna Skattungbyn. Pass. till sommaren. Vinternöjen. Svar under adr. Fru K. Holmström, Skattungbyn.

För dem som söka läkare i Stockholm.

Syster Elisabeth Werners SJUKHEM
 Nybrogatan 3.
 Riks Tel. 8509. Allm. Tel. 26348.

Fullständig utstyrel för hemgifter.

Färdigsydt dam- och barnlinne. Egen syateljier. Prover sändas på begäran.
A. C. Cronquist & Son, Malmö. Riks 815.

INACKORDERINGAR.

»Cyrano» Quai d'Ouchy Lausanne (Suisse)

Institution de 1 er rang pour jeunes filles. Etudes sérieuses des langues, musique, peinture, historie de l'art, etc. Sports. Situation exceptionnelle. Hautes références à l'étranger. Directrice: Mademoiselle L. Barrière.

Fås på apoteken
Bästa järnmedel
 Utmärkt styrkande.
 Apoteket Lejonet, Malmö.

Hvar skall jag tillbringa min sommaresemester?

Stockholms omgifningar:

VID MÅLAREN. Pensionat Fagerud Åd har utmärkt strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Västkusten:

MARSTRAND.
 Pensionat Nygren rekommenderas.

Alsback LYSE rek. Strandbad. Varma bad. Lof- och barskog. Öppet året om.

FISKEBACKSKIL.

Gina Svenssons pensionat rekommenderas.

FISKEBACKSKIL. Restaurant Ut-sikten rekommenderas. Godt bord. Moderat pris. Beställningar å bord mottagas. Vördsamt
ANNA OLSSON.

Småland:

FOR BROSTISJUKA. Solgården, Bor. Nytt och tidsenligt. Läkare: Dr R. Lundskog. Föreständarinna: Sjuk-sköterskan Tora Strömsten.

Blekinge:

I BLEKINGE: A egendomen Kola-halla i naturskön kusttrakt för per-soner, hvilka i förening med hvila önska njuta af landligt hemlif. Hafsbud. Piano och böcker. Mo-derat pris. Adr. Vekebum.

NORGE:

TONSASEN KURHOTEL; Valdres, 2,000 fot öfver hafvet. Öppet hela året. Alla slags bad. Tennis o. Biljard. Elektriskt ljus. Central-värme. Utmärkt kök.

Dagl. uppl. 7 ggr. i veckan
 Pr. År: Pr. halvår:
 I Stockholm 12; — 6:—
 I landsorten 6:50 3:60
 Halvveckoupplagen 2:— 1:15

Afton-Tidningen

har på två å 8-dubblat sin upplaga. Ett lysande bevis för att tidningen är omtyckt. Prenumerera! Annonsera!

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.

Dr. Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsonskurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik

medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR
Del berömda härstärkande vattnet.

Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne**. En alljämt sig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Lait Antéphélique
(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräcknar, leverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.- + porto. **Franska Parfymmagasinet, Drottninggatan 21, Stockholm. Hoflev.**

Majorskan Edmanns utsökta **Crème Idéale**
är af kunnigare ansedd som mest förskönande och mest elegant. Bleker fräcknar och leverfläckar, gör huden mjukt vackert.

Mot grått hår!
Härmed meddelas ärade kunder att det utmärkte och mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår (dessutom det bästa mot mjäll och hårfall) som i 40 år förts endast i Fanny Gelin's Parfymmagasin, Malmstorgsgat. 5, hädanefter fås under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikst. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Turkiska badet
i Malmstorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo föröftklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Stryklinättning** till ett pris af **35 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 93 44. Riks 38 15.

Under
Juni, Juli och Augusti
hålles
Iduns Expedition
öppen
Lördagar kl. 9-3. Öfriga hvardagar 9-4.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.

Grundad år 1902.

Kursen för unga, bildade flickor omfattar 3 1/2 mån., börjar fredagen den 1 September kl. 12 midd.

Kursen för fruar omfattar 10 veckor med arbete hvarje Torsdag f. m. från kl. 9 eller 1/2 10 f. m. till kl. 1/2 4 e. m., börjar den 5 Oktober.

Aftonkursen omfattar 10 veckor med arbete hvarje onsdag e. m. från kl. 6-9 e. m., börjar den 6 September.

Vegetariska för- och eftermiddagskurser komma äfven att anordnas under hösten med början i September.

Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Stockholm, Klarabergsgatan, 40, 5 tr., hiss.
Rikstel. 20 35. Stockholmstel. 93 02.

Nya Hushållsskolan,

9 Västra Trädgårdsg. 19, Stockholm,

hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela **bildade** flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, fästrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda, sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt **förestå** egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära.
Skolan har varit besökt af **tretusen**hundrafemtioåtta (3,158) elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4 1/2 månader. Elever mottagas äfven på kortare tid. Ny kurs börjar den 1 nästkommande augusti. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson,
19 Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm.

Elfkullens Husmodersskola Jemshögsby, börjar sin höstkurs 20 Sept. Undervisning i finare och enkl. matlagning, konserv, bakning, väfnad och handarb. m. m. Prosp. mot dubbel porto. Fröken Selma Gustafson, föreståndarinna adr. till 1:a Sept. **Smedby.**

Å Ekefors husmodersskola

sundt och vackert belägen å Värmdön, tre kvarts timmes båt- eller järnvägsresa från Stockholm mottages från 1 sept. ett mindre antal unga flickor till grundlig teoretisk och praktisk undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering, födoämneslära, tvätt och strykning, linne- och klädsömnad samt tillskrifning.
Tyska talöfningar för dem som önska deltaga däri.
Prospekt och upplysningar på begäran.
Greta Flodman, **Agda Nordström,**
Upsala. Postadr. Klinten. Riks Skuru 29.

Herrsätra Skolgård,

8-klassig flickskola; internat, börjar sitt fjärde läsår den 15 Sept. 1916, å Molstabergs egendom, Mölnbo.
Infödda, exam. språklär., exam. skolkökslär., exam. musiklär.
Endast **välartade** barn mottagas.
Språk- och hushållskurs för flickor öfver skolåldern. Prospekt på begäran.
Anna Sundin.
Riks Mölnbo 12. Adr.: Herrsätra, Vagnhärad.

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.

Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarinna i enklare och finare **matlagning, bakning, syltning o. konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppkök af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt rengörning, tvätt och strykning, vården af linne o. sängkläder m. m.** I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i **kläd- och linnesömnad** för hand och på maskin, **tillklipping, lagning, märkning** etc. samt **moderna handarbeten** äfvensom **Samaritkurs**. — — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *do alla elever inom skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fr.; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Petersson m. fr. Höstterminen börjar 15 sept. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinna
Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM. TEL. 242 08.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Lärrarnekurs i matlagning och handarbete börj. 1 sept. Anmälan göres före 1 juli.

Lärrarnekurs i matlagning och lantushåll, med 2 term. i Fackskolan och 1 år å Brogård, börjar 1 sept. Anmälan före 1 juli. Anmälan till den

Lärrarnekurs (endast för skolkök), som börjar i jan. 1917, insändes före 1 nov. Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad, hälsolära och barnavård, närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 1 sept. Elever få plats i Husmoders- och Specialkurserna samt Yrkeskursen i den ordning de anmäla sig.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning och barnavård börjar 22 aug. Anmälan helst före 1 aug.

Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar 22 aug.

Barnavård, teoretisk, praktisk, i Fackskolans barnhem 1-3 mån. Särskild kurs för utbildning af lärarinnor i ämnet.

Lantushållsskolan å Kumlan börjar sin höstkurs 1 aug. (vinterkursen börjar 15 nov.) Friplatser och statsunderstöd för elever å Kumlan.

Tryckt program på begäran gratis och franko. Program 24, 25, 26 gälla.

Inspektör: Professor O. Hammarsten.
Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

BENNINGE HEMSKOLA
Strengnäs.

Ny kurs 15 Juli-1 Dec. 1916. 9:de arbetsåret 20:de kursen. Grundlig husmodersskola på landet. Hårligt friskt läge. Angenämt hemlif. Goda referenser. 3 skickliga, examinerade lärarinnor. Undervisning i matlagning, inkokningar, bakning, sömnad, väfning, tvätt, städning, servering m. m. Vidare upplysningar enl. adress som ofvan.

VALET AV

LEVNADSBANA

efter slutade skolstudier är ofta svårt nog. Handeln och industrien erbjuder många möjligheter till en god ukonst.
Våra års- och terminskurser äro koncentrerade och **tidsbesparande** och anpassade efter alla kunskapsgrader från folkskolan till studentexamen. **Utförlig bankkurs** med övningar i alla bankgöromål. **32:dra arbetsåret** börjar den 22 aug. 20 akademiskt och praktiskt utbildade lärare. **Platsförmedling.** Begär vårt 40-sid. illustr. prospekt.

FILIP HOLMQVISTS HANDELSINSTITUT, GÖTEBORG.

Framsta och största enskilda handelsläroverk landets främsta handelsstad. Egen läroverksbyggnad.

Praktiska Hushållsskolan i Södertälje,

Ekdalsgatan 13, börjar ny 3 mån. kurs 12 September.
Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinaek, kan erh. vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever antagas. Referenser: Fröken A. Klingenskiöld, Södertälje, Rektor Ax. Falk, Södertälje, Dr. Rurik Holm, Näs, Floda st. Prospekt tillhandahållas och anmälingar mottagas före 1 sept. av skolkökslärarinna vid Näs, Fröken Rosa Mutén, adr. Slottet, Näs, Floda st.
Anna Björkman, ex. Handarbetslärarinna. **Rosa Mutén,** ex. Skolkökslärarinna.

Uppsala Enskilda Läroverk & Privatgymnasium.

Högre samskola med student- och realskolexamensrätt samt normal-skolkompetens. 9:de klass, som bl. a. utbildar kindergartnlärarinnor. Godkända betyg i realskolexamen och betyg med normalskolkompetens berättiga utan tentamen till inträde i ring I (= ring II vid allm. lärov.). Redogörelse och inackorderingslista genom vaktmästaren.
Josef Liljeblad. **Carola Eneroth.**

NYLAND (vid Ångermanelven).
börjar sin 2:a termin den 1 september 1916. Prospekt och ref. på begäran genom föreståndarinna Fru Sigrd Ödlund, Nyland.

I det natursköna Strängnäs

anordnas vid husmodersskolan en 6 veckors sommarkurs från 1 juli. Vidare upplysningar genom fru M. Braune, Strängnäs.

Atelier för konstnär.

Mot norr, fri utsikt, stort utrymme, fri värme. Hyra 1150 pr 1 okt. Vidare genom Asplund, Sköldungag. 9.

Punsch

får bryggas af hvem som helst. Recept å prisbelönt*** (arracks) — spritbolags — mot en krona i frimärken. Ca 100 % vinst. Svar till »Bryggmästare», Karlshamn, p. r.

Lika bra och bättre än de bästa utländska i afseende å konstruktion, hållbarhet, samt lätt och tyst gång. Prisbilliga.
Obs! Förmånliga afbetalningsvilkor.

Skånska Handelsbanken.

Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.

Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkasseräkning } 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Moder Svea: "Glädjens, mina
 barn i Midsommar-tider och glömmen
 aldrig att **FLORODOL-TVÅLEN** bevarar
 eder ungdomliga fägring, och skyd-
 dar hälsans rosor på ed-
 ra kinder."

